

ТУРИСТИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА СРБИЈЕ

ПРОГРАМ РАДА СА ФИНАНСИЈСКИМ ПЛАНОМ
ЗА 2018. ГОДИНУ

Београд, децембар 2017. године

САДРЖАЈ

1. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ
  2. ОСНОВНИ ПОДАЦИ
    - 2.1. Основни подаци
    - 2.2. Оснивање
    - 2.3. Делатност
    - 2.4. Органи управљања и унутрашња организација
    - 2.5. Ресурси
  3. ВИЗИЈА, МИСИЈА И СТРАТЕГИЈА
  4. ПРОГРАМ РАДА
    - 4.1. Планиране активности у 2018. години
    - 4.2. Опис стања и карактеристика производа Србије
    - 4.3. Планиране активности по иностраним тржиштима у 2018. години
  5. ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ У 2018. ГОДИНИ
    - 5.1. Сајмови
    - 5.2. Издавачка делатност
    - 5.3. Студијске посете организатора путовања, новинара и блогера
    - 5.4. Оглашавање
    - 5.5. Остале маркетинг активности
    - 5.6. Агенције за односе с јавношћу
  6. КООРДИНАЦИЈА АКТИВНОСТИ ЛОКАЛНИХ ТУРИСТИЧКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА, СПРОВОЂЕЊЕ ЗАЈЕДНИЧКИХ АКТИВНОСТИ СА СУБЈЕКТИМА ЈАВНОГ И ПРИВАТНОГ СЕКТОРА
  7. МАРКЕТИНШКА ИНФРАСТРУКТУРА
  8. КОНГРЕСНИ БИРО
  9. ПРОЈЕКТНЕ АКТИВНОСТИ
  10. САРАДЊА СА МЕЂУНАРОДНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА
  11. ПРЕНОС СРЕДСТАВА У НАРЕДНУ ГОДИНУ
  12. НАБАВКА ОСНОВНИХ СРЕДСТАВА
- ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ПОСЛОВАЊА
13. ПОЛИТИКА ЦЕНА
  14. ПРИХОДИ
  15. РАСХОДИ
- ПРИЛОЗИ:
- Пројекција Биланса успеха за 2018. годину
  - Пројекција Биланса стања за 2018. годину

1. УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Основ за израду Програма рада представљају послови Туристичке организације Србије (у даљем тексту: ТОС), који су утврђени Законом о туризму („Службени гласник РС“, број 36/2009, 88/2010, 99/2011-др. закон, 93/2012 и 84/2015).

2. ОСНОВНИ ПОДАЦИ

2.1. Основни подаци ТОС дати су у прегледу који следи

ПУН НАЗИВ	ТУРИСТИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА СРБИЈЕ
АДРЕСА	ЧИКА ЉУБИНА 8
СКРАЋЕНИ НАЗИВ	ТОС
ОПШТИНА	СТАРИ ГРАД
МЕСТО И ПОШТАНСКИ БРОЈ	БЕОГРАД 11000
МАТИЧНИ БРОЈ	17062867
ПИБ	СР 101824761
ШИФРА ДЕЛАТНОСТИ	5811
БРОЈ РАЧУНА И НАЗИВ БАНКЕ	840-194723-93 Управа за трезор и 205-11989-11 Комерцијална банка
ОБВЕЗНИК У СИСТЕМУ ПДВ	ДА

2.2. Оснивање

Законом о туризму из 1994. године основан је ТОС, као званични институционални носилац промоције туризма Републике Србије на домаћем и иностраном тржишту.

ТОС има статус правног лица, послује у складу са прописима којима се уређују јавне службе и уписан је у регистар код Привредног суда.

2.3. Делатност

ТОС обавља послове промоције туризма, координације активности туристичких организација, привредних и других субјеката у туризму, на територији Републике Србије, као и друге послове из члана 33. Закона о туризму.

2.4. Органи управљања и унутрашња организација

Органи управљања, надзора и руковођења су:

- 1) Управни одбор,
- 2) Надзорни одбор,
- 3) Директор.

Управни одбор има пет чланова и врши следеће послове:

- 1) доноси Статут ТОС,
- 2) доноси пословник о свом раду,
- 3) усваја годишњи програм рада са финансијским планом,
- 4) усваја годишњи извештај о пословању и завршни рачун,
- 5) доноси одлуку о оснивању представништава у иностранству и информативних центара у земљи;
- 6) доноси правилник о раду;
- 7) обавља и друге послове утврђене Законом и Статутом.

Надзорни одбор има три члана и врши надзор над пословањем, прегледа извештај о пословању и завршни рачун и утврђује да ли су сачињени у складу са прописима, доноси пословник о свом раду, врши и друге послове у складу са Законом и Статутом.

Директор представља и заступа ТОС, организује и руководи радом ТОС-а, доноси правилник о организацији и систематизацији послова, предлаже акте које доноси Управни одбор, извршава одлуке Управног одбора и предузима мере за њихово спровођење, стара се о законитости рада, одговара за коришћење и располагање имовином и врши друге послове утврђене Законом и Статутом.

Чланове Управног и Надзорног одбора и директора именује и разрешава Влада на предлог министарства.

Организациона структура ТОС чине; директор и 4 сектора:

1. *Директор;*
2. *Сектор за стратешке послове;*
  - Служба промоције туристичке понуде,
  - Служба развоја туристичке понуде,
  - Служба за маркетинг,
3. *Сектор за корпоративну подршку;*
  - Служба финансија и рачуноводства,
  - Служба за послове јавних набавки, правне и кадровске послове,
4. *Сектор – Конгресни биро Србије;*
5. *Сектор за интерну подршку;*
  - Служба за организацију информативног центра и конференцијских сала,
  - Служба интерне логистике.

2.5. Ресурси

2.5.1. Основна средства

Основна средства ТОС-а чине: компјутерска и телекомуникациона опрема, канцеларијски намештај, рекламни филмови и два путничка аутомобила.

2.5.2. Запослени

ТОС у своје ресурсе убраја и све запослене раднике.

2.5.3. Финансијска средства

У складу са чланом 31. Закона о туризму, средства за рад ТОС обезбеђују се из:

- 1) прихода остварених обављањем делатности и из других сопствених прихода;
- 2) средстава буџета Републике Србије;
- 3) донација;
- 4) других извора, у складу са Законом.

Средства из буџета за рад ТОС, у износу од 450 милиона динара, обезбеђена су Законом о буџету Републике Србије за 2018. годину („Службени гласник РС“, број 113/2017), раздео 32 – Министарство трговине, туризма и телекомуникација, функционална класификација 473 – Туризам, програмска активност 0011, Подршка раду Туристичке организације Србије, економска класификација 451 – Субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама.

3. ВИЗИЈА, МИСИЈА И СТРАТЕГИЈА ОРГАНИЗАЦИЈЕ

Визија ТОС је да:

- Србија постане респектабилна и препознатљива туристичка дестинација;

- као промотивна организација, ефикасно и успешно обавља законом утврђене послове;
- увођењем нових промотивних алата и спровођењем креативних маркетиншких активности, послове промоције обавља на добробит земље.

Мисија ТОС је:

- јачање имиџа Србије као земље у целини и као туристичке дестинације
- позиционирање Србије као туристичке дестинације на међународном тржишту;
- подршка остварењу основних циљева повећања туристичког промета и прихода од туризма

Стратегија ТОС:

- организација и реализација туристичких промотивних активности у земљи и иностранству на креативан и иновативан начин;
- подршка развоју туристичких производа;
- реализација туристичке информативне делатности;
- подршка локалним туристичким организацијама и туристичкој привреди у циљу јачања њиховог капацитета.

4. ПРОГРАМ РАДА

Према подацима Републичког завода за статистику, у периоду јануар-новембар 2017. године у Републици Србији боравило је укупно 2,864.373 туриста, што је за 12% више у односу на период јануар-новембар 2016. године, од чега је домаћих било 1,478.276 (+ 8%) или 52% од укупног броја гостију, а иностраних 1,386.097 (+ 18%), односно 48% од укупног броја гостију. У посматраном периоду остварено је укупно 7,786.556 ноћења (што је за 10% више у односу на период јануар-новембар 2016. године), од чега су домаћи туристи остварили 4,847.304 ноћења (7% више у односу на период јануар-новембар 2016. године), што чини 62% од укупног броја остварених ноћења, а иностранци 2,939.252 (16% више) или 38% од укупног броја остварених ноћења.

Према подацима Народне банке Србије девизни прилив од туризма у првих 10 месеци 2017. године износио је 1,099 милијарди \$, односно 971 милиона евра, што је за 15% више у поређењу са истим периодом 2016. године.

У доњој табели приказан је, по земљама, туристички промет у периоду јануар – новембар 2017. године, са тржишта са којих долази највећи број страних туриста.

Земља	Ноћења иностраних туриста	% 2017/2016.
Босна и Херцеговина	219.253	+ 6 %
Црна Гора	184.544	+ 1 %
Турска	154.519	+ 17 %
Русија	143.385	+ 16 %

Немачка	139.871	+ 14 %
Хрватска	137.570	+ 7 %
Румунија	125.995	+ 20 %
Словенија	123.562	+ 7 %
Бугарска	123.087	+ 1 %
Израел	118.706	+ 248 %

Извор: Републички завод за статистику

Тек након добијања целокупних података за комплетну 2017. годину, односно крајем јануара 2018. године, могуће је добити комплетан увид у доласке и ноћења по месецима, како би се утврдиле евентуалне сезоналности, удео долазака и ноћења по тржиштима, девизни прилив и извршило поређење наше и светске годишње стопе раста. За првих 11 месеци Србија је са растом од 18% броја иностраних туриста далеко изнад просечне светске стопе раста иностраних гостију која у 2017. години у периоду јануар-август износи око 7%, а у Европским земљама тај пораст је 8% (извор: „UNWTO World Tourism Barometer“).

4.1. ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ У 2018. ГОДИНИ

Основне активности ТОС у 2018. години су:

- наставак интензивних промотивних активности на тржишту Србије,
- одржавање и јачање тржишне позиције Србије на приоритетним иностраним тржиштима,
- повећање обима активности на једном броју нових тржишта, нарочито у вези са укидањем виза за грађане неких земаља.

Поред визне либерализације, селекција нових приоритетних тржишта базира се на постојању директних авионских линија између Србије и тих тржишта, тј. на доброј повезаности са датим тржиштима, као и на величини односно капацитету тржишта. ТОС ће у реализацији активности на новим и постојећим тржиштима сарађивати са националним авио-превозиоцем Air Serbia и другим авио-превозиоцима, као и са домаћом и иностраном туристичком привредом.

ТОС планира да своје активности, поред тржишта Србије, усмери на следећа инострана тржишта: земље бивше Југославије (Словенија, Хрватска, Босна и Херцеговина, Црна Гора и Македонија), земље региона (Турска, Бугарска, Румунија, Грчка и Мађарска), Русија, Белорусија, земље западне Европе - Немачка, Аустрија, Швајцарска, Велика Британија, Италија, Скандинавске земље (Шведска), Француска, Белгија, Холандија, Израел, Уједињени Арапски Емирати, Иран, САД, Индија, Кина и Јапан. У оквиру наведених тржишта, посебан приоритет ће имати: Кина, Русија, Индија, Иран, Израел, Немачка, Турска и земље региона.

Повећање обима и одговарајуће комбиновање промотивних активности које је ТОС, заједно са другим субјектима, спроводио на домаћем тржишту у претходној години, као и реализација подстицајних мера Министарства трговине, туризма и телекомуникација, допринеле су значајном расту домаћег туристичког промета током целе 2017. године.

План промотивних активности Туристичке организације Србије за 2018. годину направљен је у складу са истраживањима ставова и понашања домаћих, односно иностраних туриста која су спроведена током 2016. и 2017. године са фирмом «Про позитив». Главни циљ ових истраживања био је добијање података о демографским и економским карактеристикама туриста, карактеристикама и мотивима њиховог одмора у Србији. Финални резултати истраживања туриста, као и њихова свеобухватна анализа пружили су детаљне информације за боље сагледавање тренутне ситуације на туристичком тржишту Србије и послужили као основ за планирање промотивних кампања ТОС-а на домаћем и иностраном тржишту. Такође, ове информације омогућиће и локалним дестинацијама и туристичкој привреди да своју понуду и промотивне активности прилагоде потребама и жељама домаћих и иностраних туриста, што ће у коначном резултату довести до пораста броја туриста и повећања девизног прихода од туризма.

Очекује се да у 2018. години Министарство трговине, туризма и телекомуникација, у циљу усмеравања и подстицања развоја туризма, настави акцију поделе туристичких ваучера грађанима Републике Србије.

ТОС ће у 2018. години у одабраним градовима Србије организовати низ промоција туристичке понуде Србије и програма подстицаја путем ваучера.

4.2. ОПИС СТАЊА И КАРАКТЕРИСТИКА ПРОИЗВОДА СРБИЈЕ

У складу са савременим кретањима на међународном туристичком тржишту, и потребом позиционирања Србије као туристичке дестинације, Стратегијом развоја туризма Србије до 2025. године, дефинисани су туристички производи од посебног значаја за развој туризма:

- 1) посета градовима;
- 2) манифестације/догађаји (културни, спортски и др);
- 3) планински туризам;
- 4) spa&wellness у бањама/здравствени туризам;
- 5) тематске руте;
- 6) рурални туризам;
- 7) наутички туризам;
- 8) састанци, подстицајна путовања, конференције и изложбе/догађаји (у даљем тексту: МИСЕ туризам);
- 9) културно наслеђе;
- 10) специјални интереси;
- 11) транзитни туризам.

За обезбеђивање квалитетног развоја и унапређења квалитета туристичких производа, као и њихове промоције на домаћем и иностраном туристичком тржишту потребно је остварити сталну сарадњу и координацију са бројним институцијама, организацијама и удружењима, као и локалним туристичким организацијама.

4.2.1. Бање

Стратегијом развоја туризма до 2025. године, spa&wellness у бањама/здравствени туризам одређен је као један од приоритетних туристичких производа.

Неколико значајних фактора је утицало на све значајније место бања у укупној туристичкој понуди Србије:

- Већина бања налази се у подножју планина, окружене су шумом, заштићене од јаких ветрова, имају благу климу и представљају еколошки њисте средине,
- Разноврсност минералних, термалних и термоминералних извора, лековито блато и гас, и блага клима,
- У већини бања развијена spa i wellness понуда,
- Успешно се спроводе програми за смањење прекомерне тежине, ефеката старења, уклањање стреса...

- Садржаји за анимацију туриста, програме за обилазак културно историјског наслеђа у околини, као и могућност различитих активности у природи.
- Изузетно развијен здравствени сегмент - рехабилитација и балнеологија
- Око четвртине смештајних капацитета Србије налази се у бањама
- Понуда је доступна током целе године.

Тенденције у туристичкој тражњи утицале су и на промењену улогу бања у пружању туристичких и здравствених услуга, примерене савременим захтевима корисника, очување и унапређење здравља и укупно побољшање квалитета живота.

С обзиром на повећану тражњу за здравственим туризмом, значај бања Србије у укупној туристичкој понуди Србије ће се повећавати.

У 2018. години активности ТОС-а треба усмерити на координацију активности са локалним туристичким организацијама и бањским центрима, надлежним министарствима, као и другим институцијама и организацијама у циљу ефикасније промоције на домаћем и иностраном тржишту.

4.2.2. Активни и авантуристички туризам

У Србији производ активног и авантуристичког туризма представља велики потенцијал који није у потпуности искоришћен.

Активни одмор и авантуристички туризам је могуће комбиновати са другим видовима туризма и тиме диверсификовати понуду једног региона и понудити комплетно искуство. Очувана природа, локална култура са очуваним обичајима, разноврсна гастрономска понуда представљају потенцијал који је могуће искористити са минимумом уложених средстава.

Као лидере у овом виду туризма, у Србији можемо издвојити неколико региона који имају заокружен производ (Стара планина, Копаоник, Златибор, Златар...). Као посебан производ Србије издваја се бицикличка рута Еуровело 6, пан-европска бицикличка рута која привлачи велики број љубитеља бициклизма. По сличном принципу потребно је уложити напор да се развију руте Еуровело 11 и 13 како би се обогатила понуда бицикличког туризма. Кроз Србију пролазе и две паневропске пешачке стазе Е4 и Е7 њији потенцијал није у потпуности искоришћен.

Повећава се тражња за авантуристичким туризмом, међутим препрека у даљем развоју је недостатак лиценцираних водича за поједине врсте активности што ограничава број учесника на турам, као и број и квалитет тура које је могуће организовати.

Агенције које се баве авантуристичким туризмом се, због нелојалне конкуренције невладиних организација и маркетиншких агенција сусрећу са проблемима у пословању.

У циљу унапређења понуде требало би уложити у развој инфраструктуре.

За овај вид туризма посебно су заинтересовани туристи из Северне Америке и Западне Европе, а највећи број туриста у Србију долази из Велике Британије, Немачке, Холандије и Босне и Херцеговине.

4.2.3. Рурални туризам

У сваком концепту одрживог руралног развоја пружање услуга у сеоским туристичким домаћинствима заузима значану пажњу. Степен поклоњене пажње на жалост не резултира адекватним квантитативним показатељима. Досадашњи напори да подручне статистичке јединице обрађују и статистички прате остварена ноћења код пружаоца овакве врсте угоститељских услуга је довео до тога да је у 2017. години регистровано 200 домаћинстава у 22 општине који пружају услуге у сеоским туристичким домаћинствима. Овај број је још увек далеко од реалног стања, и због одређених препрека у оперативном организовању и категоризацији која има трогодишње трајање као и пословно окружење и ограничења која проистичу из уговора које домаћини имају са најчешће територијално удаљеним локалним туристичким организацијама.

Активности надлежног Министарства, а нарочито подстицаји развоју домаћег туризма кроз модел „ваучера“ условили су појачано интересовање сеоских домаћинстава за пословање у оквиру Закона.

Због значаја овог производа за укупни рурални развој кроз генерисање нових радних места и укупан економски развој, Туристичка организација Србије ће посветити пажњу унапређењу квалитета услуга у оквиру овог производа кроз јачање капацитета знања и вештина како домаћина тако и запослених у локалним туристичким организацијама. Промоцију сеоских туристичких домаћинстава која је започета израдом каталога сеоских туристичких домаћинстава проширити креирањем базе података са ширим описом и карактеристикама домаћинстава. Сеоска туристичка домаћинства би представљала основу ове базе али уочена кретања у тражњи указују на потребу креирања и допуне ове базе кроз формирање допунске базе са карактеристичном угоститељском понудом у руралним пределима који у овом тренутку имају драгачију форму регистрације од сеоских туристичких домаћинстава.

4.2.4. Догађаји

Према туристичкој теорији, „Догађај“ је специфичан туристички производ који се одржава једном годишње и има снажан утицај на креирање имиџа одређене дестинације, односно земље у целини. Догађај представља треће или четврто путовање за туристе у једној години и просечно траје од једног до три дана. Организовани догађаји могу бити покретачи развоја туризма одређене државе/дестинације будући да су они све важнији чинилац при доношењу одлуке о путовању. То проистиче из афинитета модерних туриста који желе да посете нове дестинације и кроз манифестације упознају недовољно познате културе, забаве се и стекну нова искуства.

Такође, кроз директно учешће туриста на догађајима, они на тај начин имају прилику да доживе аутентична искуства живота, културе и обичаја једног народа.

Основни мотив доласка туриста је догађај, а поред тога привлачи их културно-забавни програми, гастрономија, могућност шопинга и др. Посетиоци догађаја у највећој мери су индивидуални туристи, у мањем броју ради се о организованим посетама туриста.

Све догађаје у Србији можемо поделити у три основне групе:

- Интернационално позиционирани и професионално организовани догађаји: Драгачевски Сабор трубача у Гучи, «EXIT»-Нови Сад, «Belgrade Beer Fest»-Београд, «Нишвил»-Ниш и сл.
- Манифестације препознатљиве у земљама региона: «ФЕСТ» и «БИТЕФ» у Београду, «Лесковачка роштиљијада», «Љубичевске коњичке игре»-Пожаревац, «Врњачки карневал» и сл.
- Преко 2.000 манифестација које су у највећој мери намењене локалној публици.

Потребно је дефинисати профил циљних група туриста за различите врсте догађаја и одредити најбоље канале комуникације са њима, као и повећати интензитет информисања о специфичним фестивалским догађајима у Србији. Главни канали промоције које Туристичка организација Србије планира да користи у 2018. години су штампана публикација «Календар природе 2018» на српском и енглеском језику и њена интернет верзија, информисање медија слањем саопштења и организовањем посебних конференција за штампу, с тим да ће се већи акценат ставити на “*online*” средства промоције, као што су веб сајт и друштвене мреже ТОС-а.

Производ “Догађаји” представља тзв. “quick win” подручје интегралног туристичког производа Србије, односно сегмент туризма који уз најмања улагања даје најбоље резултате и привлачи туристе у нашу земљу. Интернационално позиционирани и професионално организовани догађаји подижу свест о Републици Србији као туристичкој дестинацији. С обзиром да се догађаји одржавају током целе године, њихов највећи значај се огледа у анулирању сезоналности у туризму.

Такође, овај туристички производ има и шири друштвени значај, имајући у виду очување и промоцију традиције и културне баштине. „Догађаји“ могу да генеришу и значајан извор прихода за локалну заједницу и пружају прилику за додатно ангажовање локалних ресурса, кроз изградњу нових садржаја и унапређење локалне инфраструктуре.

С тим у вези, Туристичка организација Србије планира да и у наредном периоду активно сарађује са локалним туристичким организацијама и другим организаторима

догађаја, у смислу да се утиче на усклађивање термина, програма и садржаја догађаја, сличних по форми и блиских по термину одржавања, како би се исти ускладили и приближили потенцијалним посетиоцима.

4.2.5. Културни туризам и кружна путовања

Културно наслеђе је Стратегијом развоја туризма Србије 2016-2025. дефинисано као један од туристичких производа од посебног значаја за развој туризма Србије. У прилог томе говори чињеница да готово свака локална туристичка организација у понуди своје дестинације има културно-историјско наслеђе као један од главних сегмената туристичке понуде. Свакако, не треба се зауставити на постојању наслеђа, већ би требало радити на креирању нових производа у оквиру постојећег, а у складу са тржишним трендовима и променама мотива и потреба туриста.

О значају наслеђа говори и чињеница да се Србија налази на неколико сертификованих културних рута Савета Европе. Неке од њих су:

- Трансроманика;
- Пут римских царева и дунавски пут вина;
- Европска рута јеврејског наслеђа.

Рута европских градова сецесије и Рута архитектуре тоталитарних режима 20. века због формалности нису на картама ових путева културе, мада се налазе у претходно штампаним материјалима.

Кроз Србију пролази пет Европских културних рута, које су добра основа за туристичке агенције да формирају програме обиласка у региону јер културно наслеђе истих корена у својим варијантама повезује народе са блиским историјским и културолошким токовима.

Иностранци туристи највише посећују споменике културно-историјског наслеђа као мање групе и индивидуални посетиоци, док су из Србије најбројније посете школа/ученика, пензионера и друге посете организованих група.

Промоција културно-историјског наслеђа захтева непосредну сарадњу са институцијама културе и са туристичком привредом у циљу бољег схватања наслеђа, али и боље промоције туризма Србије.

Посета верских објеката из посебно верских разлога је такође један од важних мотива путовања туриста заинтересованих за културни туризам. Верски објекти у Србији представљају значајан део понуде културно-историјских споменика. ТОС ће и даље сарађивати са институцијама које се баве религијама у Србији као и представницима свих верских заједница у Србији у циљу боље и обједињене промоције тих споменика.

4.2.6. Туризам за породицу

У оквиру промоције понуде Туризма за породицу биће припремљен промотивни флајер као позив и најава уобличене понуде.

Сарадња са Министарством просвете, науке и технологије у домену унапређења ђачких екскурзија, са циљем да се што већи број екскурзија организује на територији Републике Србије.

5. ПЛАНИРАНЕ АКТИВНОСТИ У 2018. ГОДИНИ

5.1. САЈМОВИ

ТОС ће у 2018. години објединити представљање туризма Србије на шест сајмова туризма у земљи и дванаест сајмова у иностранству. Поред тога, учествоваће на седам сајмова у иностранству на штандовима чији су носиоци туристичке организације из земље и друге домаће институције, као и међународне организације.

ТОС ће у 2018. години бити земља партнер на Сајму туризма Holiday & Spa Expo у Софији, чиме ће се постићи додатна промоција на овом важном и стално растућем тржишту у региону.

Сајмови у иностранству

CMT	Штутгарт, Немачка	13-21. јануар
ITF SLOVAKIATOUR (на штанду ТО Војводине)	Братислава, Словачка	25 -28. јануар
EMITT (на штанду ТОБ)	Истанбул, Турска	26-29.јануар
NYTTS (на штанду Европске туристичке комисије)	Њујорк, САД	26-28. јануар
Destinations	Лондон, В. Британија	01-04. фебруар
IMTM	Тел Авив, Израел	06-07. фебруар
Holiday & Spa Expo	Софија, Бугарска	14-16. фебруар
ITB	Берлин, Немачка	07-11. март
MITT	Москва, Русија	13-15. март
COTTM	Пекинг, Кина	16-18. април
Arabian Travel Market	Дубаи, УАЕ	22-25. април
ITB China (на штанду Европске туристичке комисије)	Шангај, Кина	16-18. мај
JATA (на штанду JICA са земљама региона)	Токио, Јапан	20-23. септембар
Leisure	Москва, Русија	11-13. септембар
TTG Incontri	Римини, Италија	10-12. октобар
CITM	Шангај, Кина	Октобар
WTM	Лондон, В. Британија	05–07. новембар

Специјализовани сајмови у иностранству

Fiets en Wandelbeurs (на штанду DCC)	Гент, Белгија	10-11. фебруар
Fiets en Wandelbeurs (на штанду DCC)	Утрехт, Холандија	02-04. март

Сајмови у земљи

Међународни сајам туризма ITTFA	Београд	23-26. фебруар
Сајам сувенира	Београд	23-26. фебруар
Сајам туризма и активног	Ниш	30. март - 01. април

одмора		
Youth fair	Нови Сад	прва недеља јула
Сајам туризма	Нови Сад	28-30. септембар
Сајам туризма и сеоског туризма	Крагујевац	новембар

5.2. Издавачка делатност

Штампани промотивни материјал ТОС обухвата брошуре, публикације, каталоге, туристичке карте, промотивне флајере, позивнице, визит карте и сл.

Промотивне брошуре ТОСа су:

- Србија – Живот у ритму срца
- Србија – Highlights
- 52 викенда у Србији
- Реке и језера у Србији
- Дунав у Србији – 588 утисака
- Откријте Дунав у Србији – атракције
- Природа Србије – одмор у покрету
- Културно Благо Србије
- Soulfood Serbia
- Кампинг и караванинг
- Србија – Бањска и климатска места
- Спорт и активан одмор
- Дворски комплекс Србије
- Србија памти – 100 година Првог светског рата
- 52 укуса Србије
- Хотелски адресар
- Календар приредби
- Билтен туристичке понуде за летњу сезону
- Билтен туристичке понуде за зимску сезону
- Туристичка карта Србије
- Карта манастира Србије
- Индустијско наслеђе у Србији
- Османско културно наслеђе у Србији
- Каталог сеоских туристичких домаћинстава
-
- У 2018. планира се издавање нових брошура посвећених култури као туристичком производу, активном одмору, као и обједињеном представљању понуде смештаја са гастрономским и винским особеностима у сеоским домаћинствима, салашима, етно селима.
- Такође, планира се издавање брошуре намењене кинеском тржишту на бази, интересовања, потреба као и разумевања менталитета кинеских туриста.
- Дистрибуција промотивног штампаног материјала одвија се :

- преко инфо центара ТОС на Аеродрому Београд, Трг Републике 5, Чика Љубина 8, Македонска 22-24,

- на сајмовима, специјализованим манифестацијама,

- директним слањем материјала на адресе у земљи и иностранству заинтересованим појединцима и организацијама,
- преко дипломатско-конзуларних представништава Србије у иностранству,
- на захтев државних органа и других заинтересованих организација и институција, за потребе међународних скупова и приликом посета страних делегације.

Осим брошура штампају се пецијализовани флајери за промоцију ваучера, флајери добродошлице на граничним прелазима, промоција посебних догађаја у току кампања, израда постера, „rollup“, штампа графика на билбордима који се налазе на граничним прелазима позивница, визит карти и сл.

Брошуре се припремају и у дигиталном облику, прилагођеном за интернет странице ТОС и даљу промоцију и дистрибуцију на друштвеним мрежама.

5.2.1 Инфо центри и сувенирнице

Обједињавање функција рада инфо центара са продајом сувенирског програма даје појачан промотивни ефекат.

У циљу унапређења ових функција, у Инфо центру у Македонској улици, биће отворено и продајно сувенирско место.

У том смислу, планира се креирање линије производа за потребе продајно визиторског центра, чији концепт у себи носи промоцију националних, културних вредности и историјске баштине.

Квалитет и разноврсност асортимана производа, биће у складу са савременим трендовима на пољу сувенирског и тзв gift, програма.

У 2018. години планира се штампа новог промотивног флајера за „Туризам за породицу“, промотивни флајер на тему Година културног наслеђа 2018, репринт осталих брошура и мапа и превод на језике на којима се штампају брошуре ТОС-а, као и иновирани картографске подлоге за брошуре „52 викенда у Србији“, „Културно благо Србије“, „Карта манастира Србије“ и „Бање Србије“.

Припрема и израда брошуре о бицикличким, пешачким стазама и авантуристичком туризму, као и брошуре „Вино и храна“ на енглеском језику.

Планира се израда иновираних и допуњених брошуре „Бање Србије“, као и ажурирање брошуре „52 викенда у Србији“ на енглеском, немачком и бугарском језику.

5.3. СТУДИЈСКЕ ПОСЕТЕ ОРГАНИЗАТОРА ПУТОВАЊА, НОВИНАРА И БЛОГЕРА

5.3.1 Страни организатори путовања, новинари и блогери

У 2018. планирано је да се организују студијске посете дестинацији за групе организатора путовања и новинара / блогера са свих раније наведених приоритетних тржишта.

У циљу позиционирања Србије као туристичке дестинације, креирања тражње за туристичким производом Србије и уласка туристичког производа Србије у програме страних организатора путовања, ТОС организује студијска путовања за представнике организатора путовања из иностранства у Србију. Ове посете ће се реализовати током целе године, а у одабиру представника иностране привреде који ће посетити Србију и реализацији ових посета сарађиваће се као и до сада са привредом и авио компанијама.

Оствареност циљева мериће се бројем организатора путовања на студијским путовањима, бројем нових организатора путовања који имају Србију у програмима, бројем нових програма у понуди организатора путовања који већ продају Србију, као и укупном заступљношћу Србије у програмима страних организатора путовања.

ТОС ће наставити да у посету дестинацији позива утицајне новинаре и блогере са приоритетних тржишта у циљу креирања свести код потенцијалних потрошача – туриста о Србији као пожељној дестинацији, побољшања имиџа туризма Србије и обраћања широј јавности у земљама које су циљна односно приоритетна тржишта. ТОС организује ова путовања која имају за циљ објављивање чланака/репортажа о туризму Србије, позиционирања Србије као туристичке дестинације, подизање интересовања за путовање у

Србију, информисања иностране јавности о могућностима за одмор у Србији и креирања тражње за туристичким производом Србије.

Оствареност ових циљева мериће се бројем и квалитетом медија на студијским путовањима, бројем објављених чланака и емитованих програма, проценом вредности објављених материјала, као и квалитативном анализом садржаја објављених чланака.

5.3.2 Домаћи новинари

О развоју туристичке понуде Србије и о унапређењу квалитета те понуде на појединим дестинацијама, ТОС ће информисати домаћу јавност и кроз организовање студијских посета за представнике домаћих медија и блогере.

- Студијско путовање за медије у оквиру понуде „Туризам за породицу“;
- Путовање за домаће блогере и новинаре са тематским освртом на културно-историјског наслеђе;
- Четири студијска путовања за медије у оквиру четири догађаја у време летње туристичке кампање
- Студијско путовање за медије у оквиру Туристичког форума Србије
- Студијско путовање за блогере у периоду лето-зима
- Зимска туристичка кампања.
- Студијско путовање за домаће новинаре и блогере са посебном темом: еногастрономија и сеоски туризам
- Студијско путовање за домаће новинаре везано за постојећу понуду активног одмора и авантуристичког туризма.
- Промотивно путовање за домаће и ино блогере са циљем промоције активног одмора и авантуристичког туризма путем друштвених мрежа.

5.4. ОГЛАШАВАЊЕ

5.4.1 Ogлашавање електронским путем („Online“ оглашавање)

5.4.1.1 Оптимизација и оглашавање на интернет претраживачима

Оглашавање на интернет претраживачу Google - пласирање огласа са линковима ка интернет страницама ТОС уз софистициране могућности таргетирања циљних група на основу демографских и бихевиоралних карактеристика.

Укључује оглашавање на претраживачу, дисплеј оглашавање и видео оглашавање.

Оглашавање на претраживачу подразумева пласирање огласа са линковима међу резултатима претраге при коришћењу кључних речи које изаберемо. При оваквој врсти оглашавања наплата се врши по клику, односно, оглашивачу се наплаћује само приказивање огласа на који корисник заиста кликне.

Цена и позиција самог огласа одређују се на бази аукције за сваку кључну реч појединачно и зависе од:

- Цене коју је оглашивач спреман да плати по клику
- Квалитета странице на коју оглас води са аспекта релевантности за дату кључну реч и квалитета корисничког искуства на самој страници

Дисплеј оглашавање подразумева пласирање мултимедијалних огласа (банера) на интернет сајтовима који су део оглашивачке мреже интернет претраживача. У овом случају, наплаћивање се врши по приказу. Постоји могућност избора сајтова на којима ће се огласи приказивати, као и таргетирања корисника којима ће се огласи приказивати.

Видео оглашавање подразумева пласирање видео огласа на платформама за видео садржај (Јутјуб). У зависности од циљева кампање, оглашивачима су доступни различити модели пласмана и наплате огласа.

5.4.1.2 Плаћено оглашавање на друштвеним мрежама („Facebook“, „Twitter“, „Instagram“)

Плаћени огласи, промовисање објава налога ТОС на друштвеним мрежама у циљу повећања видљивости садржаја којим се промовише Србија, интеракције коју корисници са циљних тржишта остварују са налозима ТОС, повећања саобраћаја ка интернет презентацији ТОС са релевантних тржишта и проширења интернет заједнице заговорника Србије као туристичке дестинације.

5.4.1.3 Одржавање и даље јачање промоције на руском језику на друштвеној мрежи у Русији – В контакте (VK.com)

5.4.1.4 Редовно креирање, ажурирање и дистрибуција нових садржаја (текстуалних и видео), на страницама ТОС.

Индикатори успешности: број остварених импресија и јединствених корисника који су видели промотивни материјал ТОС посредством друштвених мрежа; број нових пратилаца налога ТОС са релевантних тржишта; цена по оствареном лајку/пратиоцу; ниво интеракције корисника са садржајима објављеним на страницама ТОС.

5.4.1.5 Унапређивање функционалности, увођење нових сервиса и редизајн интернет презентација ТОС

Подразумева хостинг подршку, администрацију све три интернет странице у власништву ТОС-а (све језичке варијанте), као и апликација које је ТОС израдио, администрацију сервера итд.

5.4.1.6 Израда тематских микро-сајтова и веб апликација у оквиру промотивних кампања

Укључује микро-сајтове посвећене појединачним промотивним кампањама или производима, као и апликације у виду квизова, наградних игара фото-конкурса које имају за циљ да повећају ниво интеракције са корисницима који покажу интересовање и омогуће прикупљање контакт информација ради укључивања што већег броја заинтересованих корисника на мејлинг листу ТОС, као и других информација које би могле бити од користи за побољшање активности.

Нова рубрика сајта на тему Туризам за породицу на интернет страници ТОС-а.

Индикатори успешности: број јединствених корисника који су посетили микросајт или користили апликацију, време проведено на сајту/апликацији, број прикупљених и-мејл адреса за мејлинг листу ТОС.

5.4.1.7 Продукција и куповина мултимедијалног садржаја

Подразумева израду и дистрибуцију мултимедијалних садржаја и инфографика са корисним информацијама за туристе, као и набавку фотографија за потребе коришћења на дигиталним медијима.

5.4.1.8 Алати за управљање, прикупљање података, анализу и праћење активности на дигиталним медијима

Коришћење алата који омогућавају приступ великим базама података, анализу података у циљу идентификовања и прилагођавања активности реалним потребама и интересовању туриста, као и обједињено управљање различитим друштвеним мрежама и мониторинг кључних речи везаних за туризам у Србији са циљем побољшања квалитета комуникације са потенцијалним туристима.

5.4.1.9 Сарадња са домаћим и иностраним блогерима и инфлуенсерима, да би се остварио што већи број пратилаца на друштвеним мрежама и велики број дељења објава и

фото/видео садржаја међу корисницима друштвених мрежа, у циљу подизања видљивости Србије као туристичке дестинације.

5.4.1.10 Планира се online оглашавање на порталима глобалних ТВ мрежа и глобалних резервационих и промотивних портала, као и на разним тржишно специфичним новинским порталима, порталима магазина, специјализованим туристичким порталима и слично.

5.4.1.11 Електронско оглашавање на тржишту Србије

На тржишту Србије промоција ће се организовати на сличан начин као и на појединим иностраним тржиштима кроз промоцију и сарадњу на интернет порталима који привлаче велики број људи уопште, али и на оним специјализованим који окупљају људе са појединим интересовањима (нпр. заинтересовани за путовања).

Повезивање са страницама других субјеката који промовишу Србију као туристичку дестинацију. Сарадња би се огледала кроз објављивање чланака, занимљивости, туристичких садржаја везаних за културу, фестивале, активни одмор, кратке градске одморе, кампове, догађаје и остале туристичке производе. Ове кампање у зависности од њиховог фокуса ће бити осмишљене кроз сарадњу са институцијама и асоцијацијама које већ окупљају пружаоце услуга и заинтересоване туристе за поједине активности или производе.

- Редовно ажурирање и дистрибуција нових садржаја (текстуалних, видео), на интернет страницама ТОС;

- На друштвеним мрежама, осим наставка спровођења кампање „Моја Србија“, планира се и пратећа „online“ кампања у сарадњи са локалним туристичким организацијама за шта би била искоришћена постојећа база контаката, спровођење наградних квиз игара и сл.

- Конкурс за најбоље доживљаје током лета у Србији. Подстицање домаћих туриста да поделе своја позитивна искуства и активно дају самодопринос у развоју домаћег туризма.

5.4.2. Оглашавање преко класичних канала комуникације („Offline“ промоција)

5.4.2.1 Оглашавање у иностраним писаним медијима

Оглашавање у општим и специјализованим иностраним писаним медијима на појединим тржиштима снажно утиче на повећање свести о привлачности дестинације, посебно ако се имају у виду специјализовани магазини за одређени вид туризма или активности. Оглашавање ће, у зависности од карактеристика тржишта, бити намењено како пословној публици тако и потенцијалним туристима – крајњим потрошачима.

5.4.2.2 Амбијентално оглашавање у иностранству

На основу позитивних претходних искустава, за овај вид промоције предвиђене су кампање на билбордима и лед екранима у бившим југословенским републикама, као и земљама региона.

5.4.2.3 Оглашавање на иностраним ТВ и радио станицама

У 2018. години планира се оглашавање на глобалним ТВ мрежама у форми кампање која ће се спроводити кроз емитовање спотова на најпознатијим светским ТВ мрежама и кроз одговарајуће промотивне активности на порталима ових мрежа. Имајући у виду резултате постигнуте у 2017. години, очекивани резултати су даље значајно подизање свести о Србији као туристичкој дестинацији на приоритетним тржиштима и позиционирање Србије као пожељне дестинације за одмор код одабраних циљних група. За потребе кампања неопходно је обезбедити одговарајуће промотивне материјале, пре свега квалитетне спотове али и привлачне садржаје за дигитални маркетинг, што изискује и додатна улагања у овај вид маркетинга. Кампања ће се реализовати на следећим каналима: Travel Channel, Eurosport и Euronews.

5.4.2.4 Оглашавање на тржишту Србије

- Оглашавање у електронским медијским гласилима (телевизијске и радио станице) са посебним акцентом у време трајања зимске и летње кампање (у складу са медија планом);
- Амбијентално оглашавање за време летње и зимске кампање кроз билборде и дигиталне паное;
- Оглашавање кроз специјализоване емисије на телевизијским станицама (у складу са медија планом);
- Оглашавање у штампаним медијима (дневни листови, недељни и месечни часописи);
- Припрема специјализованих туристичких додатака, који се инсертовано објављују у дневним листовима
- Сарадња и оглашавање у часописима специјализованим за туристичку индустрију, као и на туристичким порталима;
- Ангажовање видео продукције за праћење активности ТОС, догађаја и активности у области туризма ради обавештавања медија;
- Информисање домаће јавности о свим активностима ТОС кроз континуирано обавештавање о новим производима и занимљивостима;
- Ангажовање агенције за достављање pressclipping-a;
- Продукција видео материјала за потребе оглашавања на тржишту Србије
- Ангажовање агенције за израду креативних решења, визуала gif-ова, мултимедијалних садржаја, 360° видео садржаја за потребе промоције путем канала друштвених мрежа
- Ангажовање агенције за посредовање при медијском закупу на најпопуларнијим интернет страницама у земљи

5.4.2.5 Информисање и односи с јавношћу

- Пружање туристичких информација у информативним центрима ТОС;
- Редовно извештавање јавности о спроведеним активностима, одржавање конференција за новинаре, давање интервјуа писаним медијима, гостовања у електронским медијима;
- Сарадња са АМСЈ на унапређењу информисања транзитних туриста;
- Развој линије производа сувенирског програма.

5.5. ОСТАЛЕ МАРКЕТИНШКЕ АКТИВНОСТИ (посебне радионице, догађаји, презентације, кампање, изложбе, продајне мисије...)

5.5.1 Посебни догађаји и промоције у иностранству

Посебан вид промотивних активности у иностранству јесу промотивни догађаји, на којима се ТОС обраћа тачно одабраним ужим циљним групама, било да су у питању организатори путовања и туристичке агенције, медији или публика – потенцијални туристи. У 2018. години планирано је организовање посебних догађаја на одабраним приоритетним тржиштима на којима ће се промовисати општа и специјализована туристичка понуда Србије.

ТОС ће у организацији, планирању и реализацији ових врста догађаја, у циљу остварења што већи синергетског ефекат, сарађивати са локалним туристичким организацијама и што већим бројем привредних субјеката из туризма и сродних области. Посебно је значајно јавно-приватно партнерство са туристичком привредом и организаторима најзначајних манифестација у Србији.

Румунија	Промотивни догађај, пролеће
Бугарска	Промотивни догађај, пролеће
Грчка	Промотивни догађај, пролеће
Турска	Промотивни догађај, пролеће
Турска	Промотивни догађај, јесен
Иран	Промотивни догађај - roadshow, три града
Кина	Промотивни догађај за медије и организаторе путовања, Hunazhou
Кина	Промотивни догађај са ЕТС, 3 града, Кина
Словенија	Промотивни догађај, пролеће
Француска	Промотивни догађај, Париз, у сарадњи са ланцем Mama Shelter
Шведска	Travel News Market, Стокхолм
Русија	Форуми и радионице, Москва и Санкт Петербург (Tour Business)
Русија	Изложба фотографија, Москва
Белорусија	Промотивни догађај за организаторе путовања, Минск
Израел	Промотивни догађај за организаторе путовања, Тел Авив
САД	Промотивни догађај, пролеће
В. Британија	ANTOR Радионица за организаторе путовања, Лондон
В. Британија	ANTOR Радионица за медије, Лондон
Индија	Радионице за орг. путовања, Делхи и Момбаи, са Thomas Cook-ом
Немачка	Danube @ITB, Берлин
Немачка	Дунавски фестивал, Улм
Италија	ADUTEI Радионица за организаторе путовања
Италија	ADUTEI Радионица за медије
Италија	Промотивни догађај, јесен

5.5.2 Посебни догађаји и промоције у Србији

- Организација и реализација промотивне кампање „Види Србију“ у четири града Србије - Београд, Шабац, Зрењанин, Јагодина у сарадњи са локалним туристичким организацијама и привредним субјектима из области туризма;
- Учешће у оквиру манифестације „Ноћ музеја“ у Београду, мај;
- 9. туристички форум 2018, 09 - 12. мај 2018, Палић, Суботица;
- Изложба на тему „Активни одмор у Србији“ у Београду и Новом Саду, април-мај;
- Учешће на манифестацији “Београдски манифест” , Београду, мај;
- Учешће у организацији фестивала „Just Out“;
- Туристички цвет 2018. – организација конкурса и доделе награде Туристички цвет за период јули 2017 – јули 2018. године. Редовно ажурирање микро сајта „Туристички цвет“ израђеног у циљу промоције добитника награде за претходну годину;
- Организација више едукативних радионица на тему: гастрономије и енотуризма, културног туризма, сеоског туризма, здравственог туризма и активног одмора. Радионице ће бити организоване за представнике локалних туристичких агенција и носиоце активности.

Теме едукативних радионица:

Културни туризам:

- вештине интерпретације културно-историјског наслеђа;
- утицај промоције туризма на разноликост активности у институцијама културе;
- могућност укључивања актуелне понуде институција културе у програме туристичких агенција.

Гастрономија и енотуризам:

- Организација едукативне радионице за представнике локалних туристичких организација, сеоских домаћина и удружења домаћина на тему оперативних

решавања административних обавеза домаћина у промету и реализацији пружених угоститељских услуга;

- Организација радионице са винарима и представницима локалних туристичких организација на тему промоције прокупца и тамјанике као карактеристичних српских вина.

Активни одмор

- Организовање едукативне радионице за представнике локалних туристичких организација које имају неискоришћене потенцијале у области авантуристичког туризма у сарадњи са пружаоцима услуга;
- Едукативна радионица са представницима домаћих туроператора из области авантуристичког туризма на тему побољшања промоције и наступа на ино тржиштима.

Здравствени туризам

- Презентација Европског удружења бања: Искуства и примери европских бања, и препоруке за унапређење сарадње са бањама Србије.

5.5.3 Остало

- Учешће на конференцији о културно-историјском наслеђу у организацији међународних институција ;
- Учешће на Генералној скупштини Трансроманике 2018;
- Учешће на конференцији/радионици о бањском туризму у организацији европских или међународних институција;
- Учешће на конференцији о авантуризму на сајму у Нишу, ТОС је суорганизатор.
- Учешће на AdventureEDU едукацијама у региону, везаним за авантуристички туризам у организацији АТТА
- Учешће на едукативним семинарима у организацији међународних институција

5.6 АГЕНЦИЈЕ ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШЋУ

ТОС од свог оснивања до данас нема представништва у иностранству, превасходно због високих трошкова, а последњих година и због све присутнијег тренда да се уместо представништава ангажују локалне ПР агенције за сарадњу са медијима и привредом, док се са потрошачима комуницира дигиталним каналима.

ТОС готово од свог оснивања на одабраним приоритетним тржиштима ангажује иностране ПР агенције као представнике који у складу са обимом планираних активности врше следеће послове:

1. Достављају анализе – информације о трендовима на тржишту;
2. Врше истраживање и одабир учесника студијских путовања за иностране агенције; новинаре и блогере, као и праћење ефеката студисјких путовања;
3. Организују конференција за новинаре и посебне презентације;
4. Информишу јавности путем медија о туристичкој понуди Србије (писање и слање медијских саопштења, интервјуа, електронских вести и едиторијала);
5. Пружају одговарајућу стручну помоћ и подршку медијима при објављивању чланака о Србији (информације, фотографије);
6. Дају подршку ТОС-у у вези са интернет оглашавањем и активностима на друштвеним мрежама;
7. Организују и реализују састанке са организаторима путовања, као и интервјуе за медије приликом наступа на сајмовима;
8. Одговарају на упите привреде и потенцијалних туриста са тржишта;
9. Реализују продајне мисије – проналажења организатора путовања заинтересованих за програме одмора у Србији, којима се организују појединачне презентација туристичке понуде Србије, те се на тај начин врши привлачење нових организатора путовања;

10. Праћења ефеката реализованих промотивних активности.

Агенције за односе с јавношћу, као један од важнијих ослонаца ТОС-а у креирању имиџа Србије као туристичке дестинације и успостављању сарадње са иностраним медијима и организаторима путовања, у 2018. години биће ангажоване на следећим тржиштима: Румунија, Бугарска, Мађарска, Турска, Немачка, Француска, Русија, Велика Британија, Словенија/Хрватска, САД, Италија и Кина.

6. КООРДИНАЦИЈА АКТИВНОСТИ ЛОКАЛНИХ ТУРИСТИЧКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА И СПРОВОЂЕЊЕ ЗАЈЕДНИЧКИХ АКТИВНОСТИ СА СУБЈЕКАТИМА ЈАВНОГ И ПРИВАТНОГ СЕКТОРА

ТОС као кровна организација свих пружаоца услуга и дестинација у земљи препознаје поједине активности као веома значајне, а њихови ефекти се осим локалних преливају и на национални ниво. Иако ТОС није главни организатор и носилац таквих врста пројеката, својим укључивањем у организацију и реализацију, доприноси да се остваре још снажнији синергетски ефекти и на тај начин, такође, даје подршку оствареној сарадњи између локалних субјеката, јавног и приватног сектора.

Заједничке активности се односе на организацију одређених догађаја, штампање публикација и наступа на сајмовима

6.1 Координација активности локалних туристичких организација:

- Координација приликом организације наступа на сајмовима туризма у земљи и иностранству;
- Организација промотивних догађаја у земљи и иностранству;
- Организација Туристичког форума и др. едукативних радионица;
- Прекогранична сарадња, институционална подршка у аплицирању за пројекте;
- Сарадња приликом израде нових брошура ТОСа.

6.2 Сарадња са органима, организацијама, јавним предузећима и удружењима на домаћем тржишту из области туризма, као и ван области туризма, а које имају утицај на укупну туристичку понуду. Сарадња обухвата активности на реализацији законске регулативе, израде стратешких докумената, сарадња са амбасадама приликом наступа на сајмовима и презентацијама у иностранству, сарадња на развоју спортског и омладинског туризма, на развоју производа „културни туризам“, здравствени туризам, верски туризам, сарадња у промоцији планинских центара, сарадња у области промоције манифестација изворног народног стваралаштва, на промоцији хотелске понуде Србије, сарадња на промоцији бањског туризма и авантуристичког туризма, континуирана сарадња са средствима јавног информисања у области информисања и промоције и друге активности везане за област туризма и промоције туристичке понуде Србије.

6.3 Заједничке активности

6.3.1 Заједничке активности у иностранству

- ТОС ће наставити да подржава и да се, у складу са приоритетима, укључује у промотивне активности локалних туристичких организација приликом представљања туристичке понуде Србије у иностранству;
- ТОС ће у оквиру посебних презентационих догађаја у иностранству сарађивати са организацијама, институција и предузећима из области туризма и сродних области;
- У циљу поспешивања продаје туристичких аранжмана иностраних организатора путовања, реализоваће се заједничко оглашавање на циљним тржиштима, и то са авио компанијама и иностраним организаторима путовања који у својим програмима имају понуду одмора за Србију;

- ТОС планира да се укључи у организацију и реализацију оних програма чији су носиоци други субјекти, пре свега авио компаније, а у којима учествују најрелеватнији инострани организатори путовања.

6.3.2 Заједничке активности у земљи

- Заједничка организације наступа на сајмовима туризма у земљи;
- Организација промотивних догађаја у земљи;
- Организација едукативних радионица;
- Прекогранична сарадња, институционална подршка у аплицирању за пројекте;
- Сарадња приликом израде нових брошура ТОС;
- Прикупљање података приликом израде брошура ТОС;
- Активности са локалим туристичким организацијама, јавним сектором, невладиним организацијама и привредним субјектима који се баве туризмом.

6.3.3 ЕДУКАЦИЈА

Едукација као важан вид унапређења квалитета туристичке понуде планирана је и током 2018. године и то за представнике локалних туристичких организација, представнике туристичке привреде – хотели, туристичке агенције, водичи, институције културе и др.

Поред наведеног планира се и едукација за запослене у инфо и визиторско продајним центрима, вештине продаје, комуникације.

Представници ТОС ће посећивати стручне семинаре и конференције у земљи и иностранству, у складу са планираним средствима.

Такође се планира набавка стручне литературе која се односи на рад и пословање ТОС.

6.4 УЧЕШЋЕ У НАГРАДНИМ КОНКУРСИМА

Пријављивање промотивних кампања, специфичних промотивних активности за учешће у оквиру конференција националног и регионалног типа, престижних маркетиншких удружења и групација.

7. МАРКЕТИНШКА ИНФРАСТРУКТУРА

- 7.1 Проширивања базе фотографија, откуп нових фотографија и наменско фотографисање дестинација и мотива које служе као основ за све промотивне кампање и публикације;
- 7.2. Израда промотивног видео програма за туристичке кампање и потребе оглашавања;
- 7.3 Израда туристичког промотивног филма;
- 7.4 Продукција материјала за потребе оглашавања;
- 7.5 Учешће на струковним конференцијама и догађајима
- 7.6 Креирање линије производа за потребе продајно визиторског центра, чији концепт у себи носи промоцију националних ,културних вредности и историјске баштине. Квалитет, разноврсност асортимана производа биће у складу са савременим трендовима на пољу сувенирског и тзв gift, програма.
- 7.7 Набавка промотивног материјала за поделу широком кругу корисника на сајмовима и организованим догађајима
- 7.8 Развој или куповина постојећих web и Facebook апликација за потребе промоције (наградне игре, посебни догађаји, конкурси, игрице и сл);
- 7.9 „Apple store“годишња чланарина за потребе објављивања апликација за iOS оперативне системе (мобилни, таблет..)

8. КОНГРЕСНИ БИРО СРБИЈЕ (КБС)

8.1. Промоција на домаћем тржишту

8.1.1. Организовање и учешће на сајмовима и туристичким манифестацијама у земљи

Годишњи састанак конгресне индустрије Србије – организује се са циљем представљања резултата рада Бироа и индустрије у претходном периоду, као и ради представљања плана за наредну годину; очекује се учешће до 100 партнера Бироа;

Скупови конгресне индустрије поводом оперативних питања проактивне продаје – теме се односе на: подношења кандидатура, рад алијансе конгресних дестинација, координацију маркетиншких наступа, припрему за продајне презентације;

Презентација програма Конгресног бироа у академским и стручним круговима (Дан амбасадора и Програм Асоцијација) – упознавање домаћих удружења и асоцијација и домаћих корпорација о активностима конгресне индустрије и Бироа;

Учешће у организацији скупова од значаја за промоцију Србије као туристичке и конгресне дестинације и њену позицију на међународном тржишту;

Програми едукације, инструктаже и истраживања – едукације се спроводе из области: развоја професионалних асоцијација, процеса подношења кандидатура, стандарда квалитета у конгресној понуди, проактивне продаје. Истраживања се односе на конференцијске капацитете, њихову попуњеност, број и обим пословних скупова и конференција у Србији и на нивоу појединих локалних дестинација.

8.1.2. Оглашавање и промоција у домаћим медијима

Оглашавање и промоција у домаћи медијима има за циљ подизање ниво знања, препознавања и разумевања активности које ТОС и Биро имају у домену конгресног туризма. Начин комуникације преко одабраних канала промоције ће се базирати на стручним текстовима као и на интервјуима на тему конгресног туризма, дестинацијског менаџмента и платформе сарадње са домаћим стручним удружењима у домену привлачења међународних конгреса у Србију. Канали оглашавања и промоције ће бити усмерени на три категорије медија:

- Прва категорија се односи на пословне и економске медије, односно медије који у фокусу имају различите облике бизниса. На овај начин таргетира се тржиште и домаћег корпоративног сектора о могућностима сарадње са бироом, а пре свега у домену активности привлачења већим међународних корпоративних скупова.
- Такође, сарадња ће ићи и у смеру медија који су фокусирани на област медицине, јер јер највећи број међународних догађаја на које Србија може да рачуна управо из медицинске сфере.
- И коначно, планирана је и сарадња са медијима који су специјализовани за конгресни туризам, управо са циљем упознавања стручне јавности о активностима бироа у домену дестинацијског менаџмента.

8.2. Промоција на међународном тржишту

8.2.1. Учешће на сајмовима конгресног туризма

- Conventa, 24-25 јануар 2018, Љубљана, Словенија

Конгресни пословни сајам, који функционише по принципу берзе, а који је специјализован за тржиште централне и источне Европе. Систем заказивања састанака омогућава претходни одабир клијената са којима се жели састанак, чиме се гарантује 30 јасно профилисаних састанака. Сајам карактеришу нижи трошкови излагања јер нема класичне куповине простора, већ се купује изложбени пакет који обухвата: сто и графике.

- IMEX WORLD 15–15.5.2018, Франкфурт, Немачка

Један од водећих сајмова конгресног туризма, са снажним учешћем клијената из

асоцијација, као и водећих корпоративних клијената. На сајму се очекује реализација преко 350 састанака са доносиоцима одлука око организације конгреса и подстицајних путовања. Очекује се учешће око 15 суизлагача из привреде.

- IMEX USA 16–18.10.2018, Лас Вегас, Америка

Један од водећих сајмова конгресног туризма у Америци, са снажним учешћем клијената из асоцијација, као и водећих корпоративних клијената управо са територије Америке. На сајму се очекује реализација преко 50 састанака са доносиоцима одлука око организације конгреса и подстицајних путовања. Имајући у виду директну повезаност са САД, сајам представља добру прилику да се започну активности у домену америчког тржишта. Наиме, САД су једно од најразвијенијих конгресних тржишта, и ради се о јако добрим клијентима. Сајам карактеришу нижи трошкови излагања јер нема класичне куповине простора.

- IBTM 27–29.11.2018, Барселона, Шпанија

Значајан међународни сајам конгресног туризма, са снажним учешћем клијената из водећих корпорација и организатора подстицајних путовања. На сајму се очекује реализација преко 350 састанака са доносиоцима одлука око организације група и конгреса. Биће закупљен штанд величине 30-40 квадрата, а биће уређен на начин да омогућује несметано кретање клијената и реализацију пословних састанака. Очекује се учешће око 10 суизлагача из привреде.

8.2.2. Посебне презентације, конференције и радионице у иностранству из области конгресног туризма

- ICCA Central European Chapter Meeting, Висбаден, 20-21 јун 2018

ICCA је организована кроз одељке, односно „чаптере“. Србија је 2014. године угостила овај састанак и од тада настојимо да одржимо водећу позицију и да се позиционирамо као водећи Биро. Имајући у виду да је ово још једна прилика за размену контаката и упознавање асоцијација, учешће Бироа је веома битно.

- ICCA Client Supplier Workshop, Монте Карло, 28-30 јун 2018

ICCA је водећа светска асоцијација која окупља конгресну индустрију. Током године неколико пута организује радионице где Биро има могућност да упозна 15 доносилаца одлука из сектора асоцијација. Кроз интерактивну мини берзу у току два дана Биро ће причати са асоцијацијама и видети на који начин Србија може да одговори на њихове конгресне захтеве. Улазница за радионицу је да Биро поведе и једног свог клијента, тј. асоцијацију са којом сарађује. Ова радионица је за категорију великих догађаја (преко 500 делегата) и за догађаје који ротирају само у Европи. Клијент којег је Биро анимирао је Европско удружење за паразитологију.

- ICCA Association Meetings Programme, Љубљана 9-11 јул 2018

ICCA едукативна радионица која се организује са циљем едукације запослених доминантно у конгресним бироима Европе на тему дестинацијског менаџмента и активности бироа. Реч је о јако битној радионици која запосленима даје могућност да свој посао обављају на најефикаснији начин.

- ICCA World Congress, светски конгрес, Дубаи, 11-14.11.2018

ICCA је водећа светска асоцијација која окупља конгресну индустрију. Једном годишње организује светски конгрес који на једном месту окупља конгресну индустрију. Јако је битно искорисити прилику када се конгрес организује у релативној близини и одржати континуирану присутност Бироа на овако престижним догађајима. Пре свега, конгрес је прилика за упознавање доносиоца одлука различитих асоцијација, али и за креирање међународне мреже контаката за колегама из целог света. На бази успостављене мреже, Биро је у могућности да у каснијим процесима истицања кандидатура долази до адекватних и корисних информација. Даље, уколико желимо да Биро одржи међународни углед и одржава конку-

рентности својих активности јако је битно да учествујемо у раду едукативних сесија, како би добили увид у последње трендове на међународном тржишту.

- European CVBS Alliance Meetings – 2 x годишње

Састанци шефова националних конгресних бироа имају за циљ координацију активности према прекоморским тржиштима, пре свега према Кини, Индији, Америци и Бразилу. На састанку се такође решавају оперативна питања наступа на сајмовима, лобирања за снижавање трошкова наступа на сајмовима, договарања око заједничких истраживачких активности. У 2017 години Биро је организовао Стратешки састанак алијансе у Београду. Биро има добар углед у овој алијанси, и треба даље наставити на подизању угледа.

8.2.3. Организовање студијских путовања за стране новинаре и за организаторе конгресних и пословних путовања

Студијска путовања у домену инспекција дестинација и тура упознавања представљају један од најефикаснијих начина продаје конгресне дестинације, и то у сфим сверама, почевши од великих конгеса асоцијација, преко мањих корпоративних догађаја и прослава до организовања подстицајних путовања. Студијска путовања се организују за доносиоце одлука који представљају међународне асоцијације, и тада групу чине или извршни директори тих асојација, или представници борда и национални представници. Корпоративне агенције су такође учесници, и они у свом портфолију имају велики број клијената чиме се креирају могућности за крос селинг. У претходне две године број и квалитет клијената који долазе у туре упознавања је значајно побољшан, а због позитивних реакција и одличивања да неки од анредних догађај управо направе у Србији, и ове године се наставља снажна активност организовања студијских тура. Такође, у овој години настојаће се урадити и сегментација на бази индустријске гране којој корпорације припадају, у смислу да се већа пажња усмери на више лукративне индустрије и индустрије које су у порасту

8.3 Информисање и односи с јавношћу

- У овој години неопходно је приступити скупљању ажурираних информација од представника конгресне индустрије, како би се приступило израти Serbia Meeting Planner's Guide. Тираж штампе је ограничен на не више од 100-200 комада, имајући у виду да све већи број организатора користи дигиталне верзије водича.
- У овој години неопходно је ставити и фокус на унапређење интернет презентације Бироа, а што може подразумевати постављање или мењање функционалности сајта, креирање новог садржаја и унапређењ постојећих, као и дефинисање приступа друштвеним медијима.
- Биро активности менаџмента односа са клијентима обавља и преко базе података, те је у овој години планиран наставак одржавања базе, проверавање исправности контаката као и унапређење односа са клијентима
- У процесу истицања кандидатура Србије као дестинације за међународне догађаје неопходно је имати адекватан бид материјал, који може обухватити алате попут промотивних спотова о Србији као конгресној дестинацији, као и израду различитих осталих колатералних и информативних материјала
- Обухватају и активности слања бид материјала поштом

8.4. Подршка у процесу истицања кандидатура за организацију међународних скупова у Србији

Активности подршке у процесу истицања кандидатуре за организацију међународних конгреса у Србије се реализују на три начина:

- Први начин подразумева подршку кроз Презентације дестинације у иностранству, а које подразумевају званично представљање кандидатуре и домаћинства Србије за организацију међународних конгреса у селектираним годинама. Презентације дестинације у иностранству подразумевају догађаје различитих формата, као што су конгреси међународних асоцијација, догађаји корпорација, различите радионице, продајне презентације пред клијентима, и друге.
- Други начин се односи на подршку кроз Презентацију дестинације у земљи, а обухвата подршку кроз презентовање кандидатура током боравка представника међународних асоцијација и утицајних људи у Србији
- Продајне мисије у иностранству – активност подразумева активну организацију састанака и представљање Србије селектираним клијентима из домена асоцијација и корпорација, као и организовање пословних радионица између потенцијалних клијената и конгресне индустрије.

8.5 Чланство у међународним организацијама

ICCA – Међународна асоцијација за конгресе и конвенције

9. ПРОЈЕКТНЕ АКТИВНОСТИ

Под окриљем Европске комисије (ЕК), у 2018. години планира се спровођење пројекта „Изузетне дестинације Европе“ (European Destinations of Excellence - EDEN) у форми промотивне кампање за промоцију самог пројекта и дестинација изабраних на досадашњим конкурсима у Србији. Кампања би требало да има своју националну и транснационалну компоненту, кроз активности на тржиштима која су кључна за изабране дестинације. Предвиђени период трајања пројекта је од априла 2018, закључно са јуном 2019. године. Укупна вредност пројекта је 28.000,00 евра, с тим што је предвиђено да се у току 2018. године реализује 50% предвиђених средстава, а остатак у 2019. години.

10. САРАДЊА СА МЕЂУНАРОДНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Чланство и сарадња са међународним организацијама и асоцијацијама у циљу размене знања, искустава и информација, повезивање у јединствен систем протока информација и спровођења заједничких промотивних активности, ТОС као пуноправан члан учествује у раду међународних организација из области туризма и то:

- Европска туристичка комисија (ЕТЦ);
- Danube Competence Center(DCC);
- ICCA – Међународна асоцијација за конгресе и конвенције;
- ANTOR SWEDEN (Асоцијација националних туристичких организација);
- ANTOR NORWAY (Асоцијација националних туристичких организација);
- ANTOR UK (Асоцијација националних туристичких организација);
- Међународна асоцијација Трансроманика;
- ORV (Аустријска туристичка асоцијација);
- ADUTEI Италија (Асоцијација националних туристичких организација);

11. ПРЕНОС СРЕДСТАВА У НАРЕДНУ ГОДИНУ (авансно плаћање)

Авансно плаћање, донације

ТОС ће авансно плаћати наступ на сајмовима туризма, презентацијама, конференцијама и радионицама у 2018. години.

У циљу унапређења рада и промоције туризма, ТОС ће у 2018. години учествовати у пројектима намењеним развоју туризма код државних органа и страних донатора.

12. НАБАВКА ОСНОВНИХ СРЕДСТАВА

Планира се набавка основних средстава за рад мање вредности, као и набавка нематеријалне имовине (промо филм).

ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ПОСЛОВАЊА

13. ПОЛИТИКА ЦЕНА

ТОС у вршењу своје делатности остварује приходе и формира цене на следећи начин:

Приходи од продаје робе-сувенира: Малопродајне цене се формирају тако, што се набавна цена робе (без ПДВ) увећа за разлику у цени (тзв.маржу) од 25-30% и за припадајући износ ПДВ;

Приходи од изнајмљивања пословног простора:ТОС изнајмљује салу за конференције на I спрату, по потреби другим правним лицима, складу са закљученим уговорима.

Приходи од заједничког наступа на сајмовима у иностранству: ТОС формира цене по овом основу, на нивоу стварних трошкова закупа и опремања штанда одређеног сајма.

14. ПРИХОДИ

За 2018. годину планирани су следећи извори прихода ТОС-а:

- Приходи од продаје робе – сувенира у продавници сувенира и то: трг Републике бр.5 и у оквиру комплекса Авалски торањ бб;
- Пренети приходи из претходне године;
- Приходи из буџета Републике Србије;
- Приходи од донација;
- Приходи од издавања у закуп пословног простора;
- Приходи од рефундације трошкова за наступе на сајмовима у иностранству;
- Финансијски приходи;
- Остали ванредни приходи

У наредној табели и графикону дат је преглед планираних пословних прихода ТОС-а за 2018. годину

Рачун	Врста пословних прихода	План 2017. године	Извршење плана за 2017. годину	План 2018. године	Индекс
1	2	3	4	5	5/4
601	Приходи од продаје робе (сувенира)	4.750.000	4.190.379	7.000.000	178,98
6402	Приходи из буџета- субвенције 451	404.375.000	404.375.000	450.000.000	111,28
6401	Пренети приходи из претходне године	77.740.523	73.865.708	30.500.000	41,29
6420	Приходи од донација	2.375.000	1.642.037	1.680.000	102,31
6512	Приходи од изнајмљивања пословног простора	300.000	135.000	300.000	222,22
6591	Приходи од заједничког наступа на сајмовима у иностранству	14.000.000	13.098.882	14.000.000	106,88
66	Финансијски приходи, камате и позитивна курсна разлика код плаћања према иностранству	600.000	737.258	700.000	94,95
67	Остали приходи - приходи од смањења обавеза према добављачима и приходи од рефакције ПДВ-а из иностранства	500.000	300.882	420.000	139,59
69	Ефекти промене рачуноводствене политике-приходи по основу исправке грешака ранијих периода			200.000	0,00
	Укупно приходи	504.640.523	498.345.146	504.800.000	101,30

14.1. Приходи од продаје робе у малопродајном објекту сувенира

Туристичка организација Србије планира да у 2018. години оствари приход од продаје робе – сувенира у малопродајним објектима-сувенирницама, у износу од 7.000.000 динара, што износи 1,40 % од укупних прихода. ТОС врши набавку робе – сувенира, за даљу продају од добављача из Србије, који су специјализовани за израду ове врсте производа.

Увећање прихода на позицији 601- приходи од продаје робе, у односу на 2017. годину планира се на основу анализе промета током текуће пословне године у оквиру малопродајних објеката -сувенирница: на тргу Републике број 5 и новоотвореног малопродајног објекта-сувенирнице у оквиру комплекса Авалски торањ на Авали. Имајући у виду, висину прихода током 2017. године, као и чињеницу да је сувенирница у оквиру комплекса Авалски торањ отворена крајем априла месеца 2017. године, побољшање асортимана домаћих производа у оба малопродајна објекта, повећање броја страних и домаћих туриста који купују производе са српским брендом, извршено је планирање прихода за 2018.годину, по овом основу у износу од 7.000.000 динара.

14.2. Приходи из буџета Републике Србије

Планирана средства из буџета Републике Србије за 2018. годину, износе 450.000.000 динара и представљају најзначајнији приход од 89,15 % од укупних прихода. Наведена средства су обезбеђена Законом о буџету Републике Србије за 2018. годину („Службени гласник РС“, број 113/2017), раздео 32 – Министарство трговине, туризма и телекомуникација, функционална класификација 473 – Туризам, програмска активност 0011, Подршка раду Туристичке организације Србије, економска класификација 451 – Субвенције јавним нефинансијским предузећима и организацијама.

ТОС је недобитна организација, Пореској управи уз финансијски извештај подноси обрасце за недобитне организације: ПДН и ПБН-1 као и изјаву да је ТОС недобитна организација, по Закону о порезу на добит.

ТОС послује по нетржишним принципима, из буџета Републике Србије добија средства по наменама, у висини стварних трошкова по активностима, за промоцију туристичке понуде Србије на иностраном и домаћем тржишту, за материјалне трошкове, као и за плате запослених.

Приходе из заједничког наступа на сајмовима у иностранству остварује на нивоу стварних трошкова закупа и опремања штанда и наступа на сајмовима без икаквог остварења добити.

14.3. Пренети приходи из претходне године

Планирана средства на име пренетих прихода из претходне године, у износу од 30.500.000 динара, су средства буџета Републике Србије добијена у 2017. години и биће исказана у Билансу стања за 2017.годину, на пасивним временским разграничењима.

Овај приход у односу на укупан приход у процентима износи око 6,04 %. Пренети приходи су приходи из којих се финансирају обавезе по уговорима закљученим у 2017. години, а који се реализују у 2018. години и односе се на издаваштво, оглашавање у домаћим и ино медијима, интернет оглашавање, закуп сајамског и штандовског простора на сајмовима у земљи и иностранству, на којима ће ТОС учествовати почетком 2018. године.

14.4. Приходи од донација

Планирани приходи од донација у износу од 1.680.000 динара, су приходи по основу финансирања пројекта European Destinations of Excellence – Promotion – EDEN 2017. Предлог за реализацију овог пројекта је период од 1. априла 2018.године, до 30. јуна 2019.године, а за циљ има промоцију дестинација изабраних на већ одржаним конкурсима у Србији 2014, 2015 и 2017. године, као и самог програма ЕДЕН, у Србији на кључним регионалним тржиштима. За целокупан пројекат предвиђен је износ од 28.000 еур, с тим што је половина средстава планирана за 2018.годину, а остатак за 2019. годину. Приход од донације у односу на укупан приход у процентима износи 0.34 %.

14.5. Приходи од изнајмљивања пословног простора

Приход од изнајмљивања пословног простора планиран је у износу од 300.000 динара, а односи се на изнајмљивање опремљене конференцијске сале, која се налазе у оквиру пословног простора ТОС, и то пре свега за конференције, презентације и друге манифестације правним лицима и другим заинтересованим субјектима у земљи, а који су пословно и тематски везани за туристичку и конгресну понуду у земљи. Овај приход представља око 0,06 % у односу на укупне планиране приходе.

14.6. Приходи од заједничког наступа на сајмовима у иностранству

Приходи од заједничког наступа на сајмовима у иностранству, планирају се у износу од 14.000.000 динара, а односе се на приходе од закупа на име заједничког учешћа на сајмовима у земљи и иностранству, и то пре свега са локалним туристичким организацијама, туристичким агенцијама и другим привредним субјектима. Заједничко учешће ТОС-а са другим правним субјектима регулисано је уговором.

Овај приход представља око 2,78 % у односу на укупне планиране приходе.

14.7. Финансијски приходи, камате и позитивна курсна разлика код плаћања према иностранству

Ови приходи планирани су у износу од 700.000 динара, што представља око 0,14% у односу на укупне приходе. ТОС остварује значајан платни промет са иностранством, па се курсне разлике јављају код плаћања обавеза према ино добављачима, нарочито у периоду пада курса страних валута.

14.8. Остали приходи- приходи од смањења обавеза према добављачима и приходи од рефакције ПДВ-а из иностранства

Ови приходи планирани су за 2018. годину у износу од 420.000 динара, што представља око 0,04 % у односу на укупне приходе.

14.9. Ефекти промене рачуноводствене политике – исправке грешака ранијих периода и пренос прихода

На позицији 69 - Ефекти промене рачуноводствене политике – исправке грешака ранијих периода и пренос прихода, планирана су средства у износу од 200.000 динара. Ова позиција се планира у складу са Законом о рачуноводству и Правилником о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за друга правна лица. Овај приход представља око 0,05 % у односу на укупне планиране приходе.

15. РАСХОДИ

За 2018. годину планирани су следећи расходи:

Конто	ОПИС	План за 2017. годину	Извршење плана за 2017. годину	План за 2018. годину	Индекс
1	2	3	4	5	5/4
50	Набавна вредност продате робе	3.630.000	3.321.533	5.500.000	165,59
51	Трошкови материјала	5.050.000	3.331.646	4.110.000	123,36
52	Трошкови плата, накнада плата и остали лични расходи	74.489.523	66.085.050	86.368.000	130,69
53	Трошкови непроизводних услуга	355.206.000	320.737.783	354.560.000	110,55
54	Трошкови амортизације и резервисања	7.000.000	7.000.000	6.000.000	85,71
55	Нематеријални трошкови	28.965.000	25.684.735	47.407.000	184,57
56	Финансијски расходи	13.800.000	13.079.153	505.000	3,86
57	Остали расходи	16.200.000	15.520.223	250.000	1,61
59	Исправке грешака ранијих година	300.000	16.748	100.000	597,09
	Укупно расходи	504.640.523	454.776.871	504.800.000	111,00

- Напомена: извршење плана за 2017. годину није коначно, односно приказани су трошкови закључно са месецом новембром, имајући у виду да у моменту сачињавања Финансијског плана нису реализовани трошкови за месец децембар. Извршење је приказано у проценту од око 90,00%.
- Напомена: од планираних средстава за 2017. годину, поред расхода за 2017, због специфичности пословања ТОС-а, авансно су плаћени, и преузете су обавезе по уговорима за сајмове туризма који се одржавају у првом тромесечју 2018. године. Такође, из средстава 2017. године, авансно су плаћене и преузете обавезе по уговорима за кампању оглашавања (Зимска кампања „Види Србију-зимски одмор ти је на дохват руке“) у електронским и писаним медијима за прва 3 месеца 2018. године.
- Процент резервисаних средстава заједно са приказаним извршењем и извршењем за месец децембар, чини преко 95% реализације плана за 2017. годину.

Образложење расхода по појединим позицијама у плану за 2018. годину у односу на извршење плана за 2017.годину, као и графички приказ структуре планираних расхода за 2018. годину, дат је у наставку:

15.1 Набавна вредност продате робе

Набавна вредност продате робе представља разлику између прихода од продате робе и разлике у цени и за ове намене планира се износ од 5.500.000 динара.

Кonto	Врста расхода	Извршење плана за 2017. Год.	План за 2018. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
50	Набавна вредност продате робе	3.321.533	5.500.000	165,59

15.2 Трошкови материјала

Преглед планираних трошкова материјала дат је у следећој табели:

Кonto	Врста расхода	Извршење плана за 2017. годину	План за 2018. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
51	Трошкови материјала	3.331.646	4.110.000	123,36
511	Трошкови осталог материјала (режијског)	805.798	1.160.000	143,96
512	Трошкови горива и енергије	1.938.778	2.250.000	116,05
513	Трошкови резервних делова	26.632	100.000	375,49
514	Трошкови једнократног отписа алата и инвентара	560.438	600.000	107,06

Трошкови материјала у укупном износу од 4.110.000 динара, у планираним укупним расходима учествују са око 0,81%, а односе се пре свега на трошкове потрошног материјала у износу од 1.160.000 динара, трошкове горива и енергије у износу од 2.250.000 динара и трошкове резервних делова, алата и ситног инвентара у укупном износу од 700.000 динара. Трошкове материјала чине : резервни делови за два путничка аутомобила, материјал за одржавање пословног простора, канцеларијски материјал, тонери за штампаче, резервни делови за компјутере, штампаче и копира апарате и други потрошни материјал. Трошкови горива и енергије су гориво за путничке аутомобиле, електрична и топлотна енергија за пословни простор и продајне објекте. Трошкови материјала, горива и енергије планирана су у мањем обиму у односу на 2017. годину.

Извршење плана приказано у колони 3, не садржи трошкове настале у месецу децембру 2017. године.

15.3 Трошкови плата, накнада плата и остали лични расходи

Број и динамика запошљавања радника ТОС-а у 2018. години

Динамика запошљавања	2018. година											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Стање у 2017. години	34	34	34	35	35	35	35	34	34	35	35	41
План за 2018. годину	41	44	44	44	44	44	44	44	44	44	44	44
Пријем нових радника на одређено време	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
преузимање радника	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
нови радници	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Одлазак кадрова	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
у редовну пензију	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
у инвалидску пензију	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
добровољни одлазак или по социјалном програму	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Технолошки вишак	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Стање на крају месеца	44	44	44	44	44	44	44	44	44	44	44	44

Квалификациона структура запослених

Степен квалификације	Број запослених у 2018. години
Висока стручна спрема	31
Виша школа	1
средња стручна спрема	11
3 степен стручности	1
основно образовање	0
Укупно	44

Оквирна старосна структура запослених

Старосна група	Број запослених у 2018. години
до 30 година	2
од 30 до 40 година	16
од 40 до 50 година	15
од 50 до 60 година	10
преко 60 година	1
Укупно	44

Трошкови плата запослених

Износ средстава за исплату плата, додатака и накнада запослених (зараде) у ТОС у 2018. години, увећан је у односу на 2017. годину, а повећање је условљено променом више законских прописа који ступају на снагу наредне године.

Имајући у виду примену позитивних законских прописа у 2018. години, планирана средства за ову врсту расхода, износе 45.350.000 динара (нето са припадајућим порезом и доприносима за обавезно социјално осигурање - бруто 1), а на име доприноса на терет послодавца планирани износ је 8.118.000 динара.

Планирања средстава за ове намене вршено је у складу са чланом 8. и 41. Закона о платама државних службеника и намештеника („Службени гласник РС“, бр. 62/06, 63/06-

исправка, 115/06-исправка, 101/07, 99/10, 108/13, 99/14 и 76/17), чланом 9. алинеја 4. Закона о буџету Републике Србије за 2018. годину („Службени гласник РС“, број 113/2017), којом се утврђује основица за обрачун и исплату плата у нето износу од 17.956,35 динара са припадајућим порезом и доприносима за обавезно социјално осигурање, а која је увећана за 5% у односу на основицу из 2017. године и чланом 27. Правилника о раду Туристичке организације Србије, којим је дефинисано да се основна плата одређује множењем коефицијента са основицом за обрачун и исплату плата (у даљем тексту: основица), која се утврђује за сваку буџетску годину, Законом о буџету Републике Србије.

Такође, планирани износ обухватио је средства потребна за финансирање повећања броја запослених и то са 35 колико је било прописано првобитном Одлуком о максималном броју запослених на неодређено време у систему државних органа, систему јавних служби, систему Аутономне покрајине Војводине и систему локалне самоуправе за 2015. годину („Сл. гласник РС“, број: 101/2015), на 41 запосленог, у складу са новом Одлуком о максималном броју запослених на неодређено време у систему државних органа, систему јавних служби, систему Аутономне покрајине Војводине и систему локалне самоуправе за 2017. годину („Сл. гласник РС“, број: 61/2017), што је 6 запослених више у односу на постојећи број.

Планирани износ средстава за плате (зараде) обухватио је и финансирање зарада за троје запослених на одређено време је у оквиру дозвољеног лимита од 10% ангажованих лица у односу на укупан број запослених прописан наведеном новом Одлуком.

Имајући у виду да ће се крајем 2017. године реализовати поступци пријема у радни однос на неодређено време у складу са поменутом Одлуком, чиме ће се извршити попуна свих упражњених радних места предвиђених Правилником о организацији и систематизацији радних места у Туристичкој организацији Србије, прави ефекти ових пријема у радни однос, у смислу увећања трошкова за плате, додатке и накнада запослених (зараде) у пуном капацитету, ће се осетити тек у 2018. години, када ће ТОС имати 41 запосленог на неодређено време и 3 запослена на одређено време током 2018. године.

Увећање броја запослених, па самим тим и трошкова за плате, додатке и накнаде запослених (зараде) неопходно из више разлога, од којих је првенствени и најбитнији разлог увећање обима посла, које се огледа у отварању нових тржишта, стварању околности за отпочињање или јачање активности ТОС на тржиштима са огромним потенцијалом (Кина, Индија, Иран, Русија Израел, Турска ...), као и потребу да се задржи и увећа достигнути ниво раста броја иностраних туриста.

Истовремено напомињемо да је у планирани износ средстава укључен и износ по основу минулог рада запослених, као и износ зараде за две запослене које су током 2017. године одсуствовале по основу породилског боловања и боловања ради неге детета до 3 године, а исплату накнаде средстава по овом основу вршио је Републички фонд здравствене заштите, и Градски секретаријат за дечију здравствену заштиту. Почетком 2018. године, истим се завршава породилско боловање и финансирање њихове зараде вршиће се од стране ТОС.

Такође, планирана средства на овој позицији обухватила су износ по основу напредовања одређеног броја запослених, а у складу са чланом 11. став 2. Закона о буџету Републике Србије за 2018. годину, чланом 29. Правилника о раду Туристичке организације Србије, којим је дефинисано да се запосленом може повећати износ коефицијента радног места, на основу обима и квалитета посла који је обављао у последње две године, на предлог руководиоца сектора/одсека. Руководиоци сектора/одсека своје предлоге за повећање коефицијената запослених дају директору пре припреме финансијског плана за наредну годину.

Табела нето плата + минули рад директора

опис	Нето плата	Минули рад
директор	162.900,00	2

Радна места пратећих и помоћно–техничких послова која су истоврсна пословима намештеника из четврте, пете и шесте врсте радних места, према прописима о државним службеницима и намештеницима:

Табела нето плата + минули рад за помоћно–техничке послове

опис	Нето плата	Минули рад
Запослени 1	30.705,36	982,57
Запослени 2	30.705,36	2.702,07

Распон плата минимално-максимално

Максимална плата без минулог рада	Минимална плата без минулог рада	Распон макс/мин
161.607,15	30.705,36	5,26

Трошкови плата у 2017. години, реализовани су у бруто 2 износу од 37.003.904 динара, од чега бруто 1 износи 31.390.568 динара, а доприноси на терет послодавца износе 5.618.912 динара. Имајући у виду да се финансијски план за 2018.годину, сачињава у децембру месецу, пре краја 2017.године, износ извршења је мањи за износ зараде за децембар 2017.године, и то за око 3.340.000 динара.

Табела 1. Реализација плата у 2017. години

Реализација у 2017. години	УКУПНО			ПОСЛОВОДСТВО			ЗАПОСЛЕНИ		
	Број запослених	Маса бруто зарада (дин)	Просечна бруто зарада (дин)	Број запослених	Маса бруто зарада (дин)	Просечна бруто зарада (дин)	Број запослених	Маса бруто зарада (дин)	Просечна бруто зарада (дин)
I	34	2.663.382	78.334	1	219.047	219.047	33	2.444.335	74.071
II	34	2.752.533	80.957	1	216.989	216.989	33	2.535.544	76.835
III	34	2.612.534	76.839	1	218.756	218.756	33	2.393.778	72.539
IV	35	2.879.548	82.272	1	217.077	217.077	34	2.662.471	78.308
V	35	3.038.381	86.810	1	220.010	220.010	34	2.818.371	82.893
VI	35	3.031.387	86.611	1	221.754	221.754	34	2.809.633	82.636
VII	35	2.952.757	84.364	1	218.756	218.756	34	2.734.001	80.412
VIII	34	2.879.080	84.678	1	218.756	218.756	33	2.660.324	80.616
IX	34	2.807.412	82.571	1	218.756	218.756	33	2.588.656	78.444
X	35	2.875.541	82.158	1	218.756	218.756	34	2.656.785	78.141
XI	35	2.898.013	82.800	1	218.756	218.756	34	2.679.257	78.802
XII	41	3.340.000	81.463	1	219.632	219.632	40	3.120.368	78.009
Укупно	421	34.730.568	82.495	12	2.627.045	218.920	409	32.103.523	78.493

У 2017. години, реализован је планирани износ средстава за плате запослених у проценту од 100%, уколико се укалкулише и зарада за децембар 2017. године. Планирани износ реализован је у складу са Одлуком о максималном броју запослених на неодређено време у систему државних органа, систему јавних служби, систему Аутономне покрајине Војводине и систему локалне самоуправе за 2015. годину („Сл. гласник РС“, број: 101/2015), којом је предвиђено да ТОС има 35 запослених на неодређено време.

Такође, током текуће године, Влада је, у складу са Законом о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору („Службени гласник РС“, бр. 68/15 и 81/16-

УС), донела Одлуку о максималном броју запослених на неодређено време у систему државних органа, систему јавних служби, систему Аутономне покрајине Војводине и систему локалне самоуправе за 2017.годину, којом је ТОС-у одобрено повећање максималног броја запослених на неодређено време са 35 на 41 запосленог.

Имајући у виду процедуру коју је потребно спровести ради попуњавања и прерасподеле запослених до максималног броја, доношење Правилника о систематизацији радних места ТОС ради усаглашавања са Каталогом радних места, крајем децембра 2017. године, завршиће се попуњавање предвиђених радних места, и иста ће се финансирати из средстава планираних у 2017.години.

Табела 2. План зарада у 2018. години

План за 2018.	УКУПНО					ПОСЛОВОДСТВО			ЗАПОСЛЕНИ		
	Број запослених на неодређено време	Број запослених на неодређено време	Укупан број запослених у 2018	Маса бруто зарада (динара)	Просечна бруто зарада (динара)	Број запослених	Маса бруто зарада (динара)	Просечна бруто зарада (динара)	Број запослених	Маса бруто зарада (динара)	Просечна бруто зарада (динара)
I	41	3	44	3.779.167	85.890	1	230.243	230.243	43	3.548.924	82.533
II	41	3	44	3.779.167	85.890	1	230.243	230.243	43	3.548.924	82.533
III	41	3	44	3.779.167	85.890	1	230.243	230.243	43	3.548.924	82.533
IV	41	3	44	3.779.167	85.890	1	230.243	230.243	43	3.548.924	82.533
V	41	3	44	3.779.167	85.890	1	230.243	230.243	43	3.548.924	82.533
VI	41	3	44	3.779.167	85.890	1	230.243	230.243	43	3.548.924	82.533
VII	41	3	44	3.779.167	85.890	1	230.243	230.243	43	3.548.924	82.533
VIII	41	3	44	3.779.167	85.890	1	230.243	230.243	43	3.548.924	82.533
IX	41	3	44	3.779.166	85.890	1	230.243	230.243	43	3.548.923	82.533
X	41	3	44	3.779.166	85.890	1	230.243	230.243	43	3.548.923	82.533
XI	41	3	44	3.779.166	85.890	1	230.243	230.243	43	3.548.923	82.533
XII	41	3	44	3.779.166	85.890	1	230.243	230.243	43	3.548.923	82.533
Укупно	492	36	528	45.350.000	85.890	12	2.762.916	230.243	516	42.587.084	82.533

15.3.1 Планиране накнаде за Управни и Надзорни одбор Туристичке организације Србије за 2018. годину

Према Закону о туризму, Управни одбор има 5 чланова (председника и 4 члана) и Надзорни одбора 3 члана (председника и 2 члана).

Накнаде за рад председника и чланова Управног одбора су испод максималног износа утврђеног Закључком Владе 05 број 120-4780/2008 од 5. новембра 2008. године и износе за председнике Управног и Надзорног одбора, 40.355 динара, у нето износу, а за чланове Управног и Надзорног одбора, месечна накнада у нето износу је 33.628 динара.

Трошкови накнада за чланове Управног и Надзорног одбора у 2017. години, реализовани су у бруто износу од 4.944.593 динара. У наведеном износу извршења није укључен износ исплате накнаде за месец децембар 2017. године.

План за 2018. годину	Планиране накнаде за Управни одбор – динари			
	Број чланова Управног одбора	Укупне нето накнаде за УО	Нето накнаде за чланове УО	Нето накнада за председника УО
I	5	174.869	134.514	40.355
II	5	174.869	134.514	40.355
III	5	174.869	134.514	40.355
IV	5	174.869	134.514	40.355
V	5	174.869	134.514	40.355
VI	5	174.869	134.514	40.355
VII	5	174.869	134.514	40.355
VIII	5	174.869	134.514	40.355
IX	5	174.869	134.514	40.355
X	5	174.869	134.514	40.355
XI	5	174.869	134.514	40.355
XII	5	174.869	134.514	40.355
Укупно		2.098.428	1.614.168	484.260

Износ висине накнаде за председника и чланове Управног одбора ТОС-а за 2018. годину, остаје непромењен у односу на претходне године, тако да се планирају средства за финансирање ове врсте расхода у бруто износу од 3.416.736,00 динара, односно 2.098.428,00 динара нето.

План за 2018. годину	Планиране накнаде за чланове Надзорног одбора – динари			
	Број чланова Надзорног одбора	Укупне нето накнаде за НО	Нето накнаде за чланове НО	Нето накнада за председника НО
I	3	107.611	67.256	40.355
II	3	107.611	67.256	40.355
III	3	107.611	67.256	40.355
IV	3	107.611	67.256	40.355
V	3	107.611	67.256	40.355
VI	3	107.611	67.256	40.355
VII	3	107.611	67.256	40.355
VIII	3	107.611	67.256	40.355
IX	3	107.611	67.256	40.355
X	3	107.611	67.256	40.355
XI	3	107.611	67.256	40.355
XII	3	107.611	67.256	40.355
УКУПНО		1.291.332	807.072	484.260

Трошкови накнада за три члана Надзорног одбора ТОС-а за 2018. годину планирани су у бруто износу од 2.043.264,00 динара (1.291.332,00 динара нето).

Накнаде за чланове Управног и Надзорног одбора умањене су у складу са Законом о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава.

15.3.2 Трошкови накнада по уговору о делу

Конто	Врста трошкова	Извршење за 2017. годину	План за 2018. годину	Индекс
0	1	2	3	3/2
522	Трошкови накнада по уговору о делу	3.807.996	4.080.000	107,14

Планирани износ за 2018. годину, је мањи у односу на 2017. годину, имајући у виду да су на овој позицији током текуће 2017. године била ангажована лица за обављање послова на несистематизованим радним местима, до доношења новог Правилника о систематизацији радних места у Туристичкој организацији Србије.

Када су у питању средства за исплату накнада по овом основу за ангажована лица на сајмовима и другим манифестацијама, износ је на нивоу 2017. године, имајући у виду да се планира приближно исти број ангажованих лица, информатора који говоре домицилни језик приликом наступа на сајмовима у иностранству, техничка помоћ приликом одржавања сајмова у земљи и лица за обављање додатних послова приликом манифестација у земљи и иностранству.

15.3.3 Трошкови накнада по ауторским уговорима

Конто	Врста трошкова	Извршење за 2017. годину	План за 2018. годину	Индекс
0	1	2	3	3/2
523	Трошкови накнада по ауторским уговорима	0	600.000	0,00

Планирана средства на позицији накнада по ауторским уговорима у износу од 600.000 динара, намењена су за набавку фотографија од реномираних аутора, које се користе за израду брошура, каталога и другог промо материјала, као вид промоције туристичке понуде Србије.

15.3.4 Трошкови накнада по уговору о привременим и повременим пословима

Конто	Врста трошкова	Извршење за 2017. годину	План за 2018. годину	Индекс
0	1	2	3	3/2
524	Уговори о привременим и повременим пословима	1.229.603	900.000	73,19

У 2018. години планира се износ од 900.000 динара, на име трошкова накнаде по уговору о привременим и повременим пословима за ангажовање лица на сезонским пословима у информативним центрима, због повећаног обима посла, током трајања туристичке сезоне.

15.3.5 Остали лични расходи и накнаде

У 2018. години планирају се трошкови осталих личних расхода који су распоређени по следећим наменама:

Конто	Накнаде трошкова и остала лична примања	Извршење за 2017. годину	План за 2018. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
52900	Солидарна помоћ јубиларне награде, отпремине и др.	1.100.988	1.020.000	92,64
52910	Превоз на посао и са посла	1.245.729	1.850.000	148,51
	Укупно	2.346.717	2.870.000	122,30

Трошкови личних расхода – превоз на посао и са посла, солидарна помоћ јубиларне награде, отпремнине, коришћење сопственог возила у сл.сврхе и др., планирани су у износу од 2.870.000 динара.

Превоз на посао и са посла у износу од 1.850.000 динара, планиран је за 44 радника, који су запослени на неодређено и одређено време. За обрачун је коришћена постојећа цена превозне карте у јавном саобраћају у износу од 3.275 динара месечно, а за једног запосленог на неодређено време се исплаћује и превоз у висни цене превозне карте на релацији Панчево-Београд, где му је место боравка.

Солидарна помоћ, јубиларне награде и остала давања која се не сматрају зарадом планирана су износу од 1.020.000 динара.

Ове накнаде трошкова су у складу са чланом 33., 36. и 37. Правилника о раду Туристичке организације Србије.

Конто	Трошкови службених путовања по наменама	Извршење за 2017. годину	План за 2018. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
52911	Службена путовања у земљи и иностранству	12.332.237	13.630.000	110,52

Конто	Трошкови службених путовања по наменама	Извршење за 2017. годину	План за 2018. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
52930	Накнада трошкова физичким лицима која нису запослена код исплатиоца	4.420.000	5.360.000	121,27

Остали лични расходи и накнаде – службена путовања у земљи и иностранству планирани су у износу од 13.630.000 динара. Планирани износ ове врсте расхода, условљен је природом посла којим се ТОС бави, а које активности подразумевају пре свега промоцију туризма на сајмовима, радионицама и другим догађајима у земљи и иностранству. Укалкулисани износи дневница за службени пут у земљи и иностранству, у складу су са прибављеним Мишљењем Министарства државне управе и локалне самоуправе број: 011-00-00247/2016-20 од 25. јула 2016.године, којим је прецизирано да ТОС нема статус органа из члана 2. Закона о државним службеницима, те се запослени у ТОС-у, не сматрају државним службеницима у смислу истог закона. Такође се наводи да је чланом 30. став 1. Закона о туризму („Службени гласник РС“, бр.36/09,88/10,99/11-др.закон, 93/12,84/15), прописано да туристичке организације из члана 29.овог Закона послују у складу са прописима којима се уређују јавне службе.

С тим у вези, мишљење наведеног министарства је да се на запослене ван државних органа не може директно применити Уредба о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника („Службени гласник РС“, бр. 86/07,93/07,98/07,84/14 и 84/15), већ у конкретном случају, општи прописи о раду, тј. Закон о раду, односно члан 118. Закона, који прописује да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду.

Имајући у виду наведене чињенице, извршено је планирање износа накнада за службени пут у земљи и иностранству до неопорезивног износа, објављеног од стране надлежног органа.

Трошкови службених путовања планирани за 2018. годину, укупно износе 18.990.000 динара и чине око 3,76 % укупних расхода.

15.4. Остали пословни расходи – трошкови производних услуга

Конто 53 – Трошкови производних услуга

На позицији 53 – трошкови производних услуга, ТОС за 2018. годину планира износ од 354.560.000 динара, што представља 70,24% од укупно планираних расхода. Ови трошкови односе се пре свега на: трошкове издавачке делатности, трошкове услуга транспорта и телекомуникација, трошкове услуга одржавања, трошкове сајмова у иностранству и земљи, трошкове манифестација у земљи, трошкове ПР агенција, трошкове оглашавања у земљи и иностранству, трошкове интернет оглашавања и Е-маркетинг, трошкове организовања студијских путовања новинара и туроператора, трошкове промотивног материјала и остале маркетиншке активности.

Конто 530 – Расходи за издавачку делатност

Конто	опис	Извршење за 2017. годину	План за 2018. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
530	Расходи за издавачку делатност	15.571.083	16.060.000	103,14

Расходи за издавачку делатност ТОС-а, односе се на издавање нових и репринт постојећих публикација, мапа и брошура, дигиталну штампу, превод, лекторисање текстова. Планирани износ на овој позицији је на нивоу 2017. године.

Конто 531 – Трошкови транспортних услуга и телекомуникација

Конто	Опис	Извршење за 2017. годину	План за 2018. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
531	Трошкови транспортних услуга и телекомуникација	4.583.436	4.800.000	104,72

Трошкови транспортних услуга и телекомуникација представљају трошкове телефона, интернета, превоза рекламног материјала у иностранство за сајмове и друге манифестације, отпреме поште, такси услуга и рент а кар услуга.

Планирани износ је умањен у односу на планирани износ у 2017. години.

Конто 532 – Трошкови услуга одржавања

Конто	Трошкови услуга одржавања	Извршење за 2017. годину	План за 2018. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
532	Трошкови услуга одржавања	3.095.829	3.500.000	113,06

Трошкови услуга одржавања представљају трошкове одржавања два путничка аутомобила, опреме за рад у пословном простору ТОС-а, као и у инфо центрима и сувенирницама на тргу Републике и Авалски торањ, одржавање хигијене пословног простора, клима уређаја, ситне поправке, одржавање система за праћење присутности на послу и др.

Износ средстава извршења у 2017. години није укључио трошкове за месец децембар.

Конто 533 – Трошкови закупнина

Конто	Трошкови закупнина	Извршење за 2017. годину	План за 2018. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
533	Трошкови закупнина	1.320.980	3.010.000	227,86

Трошкови закупнина представљају трошкове везано за закуп гаражног простора за 2 службена аутомобила, закуп простора за инфо центар на аеродрому Никола Тесла, као и закуп простора за продајни објект-сувенирницу на Тргу Републике и новоотворену сувенирницу у оквиру комплекса Авалски торањ на Авали. Поред закупа пословног и гаражног простора, ТОС планира средства у 2018. години и по основу закупа сервера код овлашћених правних лица, за несметан рад сајта ТОС-а, као и за мејл адресе, имајући у виду да ТОС не располаже одговарајућом опремом која би обезбедила адекватно чување података.

У износ извршења нису обухваћени трошкови за месец децембар 2017. године.

Конто 5340 – Расходи за учешће на сајмовима у земљи

Конто	Опис	Извршење за 2017. годину	План за 2018. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
5340	Сајмови у земљи	5.786.923	6.300.000	108,87

Расходи за учешће на сајмовима у земљи односе се на сајам туризма у Београду, Сајам сувенира "Моја Србија" на Београдском сајму, Сајам туризма у Нишу, Сајам туризма у Крагујевцу, Сајам туризма у Новом Саду.

Конто 5341 – Расходи за учешће на сајмовима у иностранству за 2018. годину

Конто	Опис	Извршење за 2017. годину	План за 2018. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
53411	Сајмови у иностранству	75.734.295	80.600.000	106,42

Планирано је да се ови расходи финансирају из средстава буџета за 2018. годину са око 61.740.000 динара, из пренетих прихода из 2017. године са око 4.860.000 динара, а са 14.000.000 динара ће се финансирати из средстава од заједничких наступа на иностраним сајмовима.

Средства планирана на овој позицији у складу су са планом учешћа ТОС-а на сајмовима у 2018. години, а која су дефинисана у Програму рада за 2018. годину.

Укупни планирани трошкови за сајмове у земљи и иностранству износе 86.900.000 динара, што чини учешће у укупним планираним трошковима за 2018. годину 17,21 %.

Конто 5390 – Трошкови манифестација у земљи

Конто	Опис	Извршење за 2017. годину	План за 2018. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
5390	Трошкови манифестација у земљи	3.281.794	4.600.000	140,17

Расходи за одржавање манифестација у земљи, односе се на организацију манифестација: Туристички цвет, Туристички форум, Ноћ музеја, Београдски манифест и остале манифестације предвиђене Програмом рада за 2018. годину.

Конто 5391 –Услуге информисања-сарадња ТОС-а са ПР агенцијама

Конто	Опис	Извршење за 2017. годину	План за 2018. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
53911	Сарадња ТОС-а са ПР агенцијама	17.997.270	27.850.000	154,75

ТОС сарађује са ПР агенцијама у иностранству у складу са активностима планираним Програмом рада.

Средства на овој позицији за 2018. годину су смањена за око 2.000.000 динара у односу на првобитни план 2017. године, који је износио 29.072.000 динара. Планирана средства током 2017. године су ревидирана, односно умањена за 10.000.000 динара, тако што је настала потреба за уштедом, а ради повећања позиције 57- остали расходи, и то за финансирање трошкова по основу правоснажних судских пресуда (све детаљно образложено у Програму о изменама и допунама програма рада са финансијским планом ТОС за 2017. годину). Уштеда је остварена тако, што у поступку спровођења јавне набавке за обављање ПР активности на тржишту Уједињених Арапских Емирата није поднета ни једна понуда и планирана активност није спроведена у текућој години. На наведеном тржишту планира се активност током 2018. године. Такође, уговори закључени са ино добављачима на тржиштима Европске уније, реализовани су закључно са октобром 2017. године, а имајући у виду потребу за уштедом средстава на овој позицији обустављене су активности ПР агенција на овим тржиштима до краја године и исте ће бити настављене током 2018. године.

Планирана средства за 2018. годину у складу са Планом активности у делу који се односи на ПР услуге и то пре свега активности на тржиштима Европске уније, као и на тржиштима на којима ТОС до сада није остваривао ову сарадњу УАЕ, Турска, Индија, односно на којима планира интезивнију сарадњу као што је тржиште Кине.

Конто 53922 – Оглашавање у земљи

Конто	Опис	Извршење за 2017.годину	План за 2018. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
53922	Оглашавање у земљи	52.757.832	41.250.000	78,19

У склопу позитивних туристичких трендова на домаћем тржишту у 2017. години и плана да се у 2018. години интензивира кампања на домаћем тржишту, на шта се комплементарно надовезује подела туристичких ваучера и давање подстицаја рецептивним туристичким агенцијама од стране Министарства трговине, туризма и телекомуникација, у 2018. години, планира се интензивирање оглашавања у земљи у време туристичких кампања, кроз оглашавање на телевизијским и радио станицама, оглашавање кроз специјализоване емисије на телевизијским станицама, амбијентално оглашавање за време летње и зимске кампање кроз билборде, дигиталне паное, оглашавање у писаним медијима (дневни листови, часописи) за време летње и зимске кампање, сарадња и оглашавање у туристичким часописима, продукција видео материјала за потребе оглашавања на тржишту Србије.

Планирана средства су умањена у односу на 2017. годину, имајући у виду тенденцију привлачења страних туриста, те ће се акценат ставити на оглашавање у иностранству.

Конто 53923 – Оглашавање у иностранству

Конто	Оглашавање на иностраном тржишту	Извршење за 2017. годину	План за 2018. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
53923	Оглашавање у иностранству	48.857.860	69.540.000	142,33

С обзиром да оглашавање као модел комуникације у промоцији, представља једно од најснажнијих маркетиншких средстава, у 2018. години, поред оглашавања у писаним медијима у иностранству, планира се оглашавање на ТВ каналима на циљним иностраним тржиштима (земље бивше Југославије, земље из непосредног окружења, Русија, Турска, УАЕ и Кина).

Посебан нагласак биће стављен на оглашавање кроз различите канале комуникације, пре свега на глобалним ТВ мрежама (CNN, BBC, Travel Channel), које ће се реализовати у две етапе, у пролеће и јесен, као промоције летњег и зимског одмора у Србији. Ова активност ће се реализовати кроз емитовање спотова као промоције бренда и имиџа Србије, као и кроз креативне и атрактивне огласне кампање на порталима ових мрежа. Поред наведеног, ТОС ће имати огласне кампање на најслушанијим радио станицама, најважнијим туристичким порталима, на друштвеним мрежама – како општим тако и специјализованим, као што су нпр. кинеске и руске друштвене мреже, у специјализованим туристичким часописима намењеним како туристичкој привреди тако и општој популацији.

Конто 5393- Интернет оглашавање и Е- маркетинг

Конто	Опис	Извршење за 2017.годину	План за 2018. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
5393	Интернет оглашавање и Е маркетинг	27.447.057	30.780.000	112,14

Трошкови на овој позицији односе се на промоцију путем друштвених мрежа, израда тематских микросајтова, промоција кроз travel портале, google adwords кампања, Facebook, Instagram, Twitter, mobile apps и друго.

Оглашавање на интернет порталу и друштвеним мрежама, као медија комуникације који је доступан и који користи најшира јавност, намеће неопходност праћења трендова, увођења нових сервиса и повећање обима on line оглашавања и дигиталних активности, са циљем достављања маркетиншке поруке најширем кругу корисника, информисања, анимирања.

Истраживање које је извршено међу страним туристима који су посетили Србију, показало је, да њих 64% је одабрало Србију као атрактивну туристичку дестинацију, управо путем on line оглашавања, тако да ће се овом виду оглашавања посветити пуна пажња током 2018. године.

Укупни трошкови на промоцији туристичке понуде Србије, путем свих видова оглашавања за 2018. годину, износе 141.570.000 динара, што чини 28,04% укупних планираних трошкова.

Кonto 5394 – Расходи за организовање студијских путовања за новинаре и туроператоре

Кonto	Опис	Извршење за 2017. годину	План за 2018. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
5394	Расходи за организовање студијских путовања за новинаре, туроператоре и блогере	29.177.982	29.180.000	100,01

У циљу креирања свести, побољшања имиџа и обраћања широј јавности у земљама које су нам циљна тржишта, ТОС ће наставити да у посету дестинацији позива представнике индустрије, новинаре, туроператоре и блогере са одређених тржишта. Реализација ових активности ће се вршити у складу са Програмом рада.

Расходи по овом основу планирани су на нивоу 2017. године.

Кonto 5395 - Заједничке активности са другим субјектима у земљи

Кonto	Заједничке активности	Извршење за 2017. годину	План за 2018. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
5395	Заједничке активности са другим субјектима у земљи и иностранству	6.214.160	9.500.000	152,88

Средства на овој позицији односе се на спровођење заједничких промотивних активности са локалним туристичким организацијама, непрофитним организацијама, невладиним сектором, привредним друштвима која се баве туризмом и иницијативама за промоцију туризма.

Извршење у 2017. години у наведеном износу, не садржи трошкове за активности на промоцији туристичке понуде Србије на територији Републике Индије у сарадњи са индијским туроператорима, за које активности су обезбеђена средства доношењем Решења о употреби средстава текуће буџетске резерве у мају 2017. године у износу од 4.375.000 динара. Уговорене активности на тржишту Републике Индије започете су у текућој години, а њихово спровођење ће се наставити и у 2018. години.

Кonto 5396 - Промотивни материјал

Кonto	Опис	Извршење за 2017. годину	План за 2018. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
5396	Промотивни материјал	5.547.831	6.000.000	108,15

Трошкови промотивног материјала односе се на набавку и израду брендираних сувенира и другог промотивног материјала, у циљу што квалитетнијих наступа на сајмовима и промоцији туризма Србије на посебним догађајима, у земљи и иностранству. Посебно треба истаћи оријентацију ка новим тржиштима као што су Кина, Индија, Иран и друга, кроз учешће на сајмовима, радионицама и другим видовима презентације туристичке понуде Србије, што условава потребу за адекватним промотивним материјалом, који је један од начина за добру промоцију наше земље.

Брендирани промотивни материјал ТОС, уступа и државним органима и организацијама, страним делегацијама, приликом одржавања скупова у земљи и иностранству.

Рачун 5397 - Остале активности у земљи и иностранству

Кonto	Опис	Извршење за 2017. годину	План за 2018. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
5397	Остале маркетинг активности у земљи и иностранству	23.363.451	21.590.000	92,41

Ова група трошкова обухвата активности ТОС-а на промоцији туризма како у земљи, тако и у иностранству. То се пре свега односи на снимање промотивних филмова, спотова и клипова, како би се на најбољи начин Србија приближила страним и домаћим туристима. Ови филмови се поред емитовања на електронским медијима, емитују и током трајања сајмова и других догађаја у земљи и иностранству. Поред тога, у 2018. години планира се и израда Стратегијског маркетинг плана, који је предвиђен новом Стратегијом за развој туризма у Србији у наредном петогодишњем периоду. Овим планом биће прецизиране све маркетиншке активности у наредних пет година, у циљу брендирања и позиционирања Србије као атрактивне туристичке дестинације

На овој позицији финансирају се и трошкови Конгресног бироа Србије на промоцији Србије као водеће дестинације за организацију конгресног туризма, истраживање тржишта и сл.

15.5. Трошкови амортизације и резервисања

Рачун 540 – Трошкови амортизације и резервисања

Кonto	Трошкови амортизације и резервисања	Извршење за 2017. годину	План за 2018. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
540	Трошкови амортизације	7.000.000	6.000.000	85,71

Кonto 550 - Трошкови непроизводних услуга

Кonto	Опис	Извршење за 2017. годину	План за 2018. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
550	Трошкови непроизводних услуга	4.399.980	4.540.000	103,18

Трошкови непроизводних услуга односе се на услуге обезбеђења пословног простора, едукација запослених, услуге превода, лекторисања, услуге прес клипинга и услуге заштите на раду, трошкове здравствених услуга, софтвер, лиценце и сличне накнаде за права интелектуалне или индустријске својине који не испуњавају услове да се воде као нематеријална улагања, и остале непроизводне услуге.

Кonto 551 – Трошкови репрезентације

Кonto	Опис	Извршење за 2017. годину	План за 2018. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
551	Трошкови репрезентације	10.892.179	11.470.000	105,30

Имајући у виду специфичности обављања делатности, у погледу промоције туризма Републике Србије у земљи и иностранству, средства репрезентације по својој намени се користе пре свега за потребе послужења на сајамским и другим манифестацијама, за

студијске посете страних новинара, блогера и туроператера, страних организатора конгреса у организацији Конгресног бироа Србије, што чини 90% укупно планираних трошкова репрезентације.

Како је извршење у висини од 92% у односу на планирана средства у 2017. години, узимајући у обзир и реализацију трошкова на овој позицији до краја године, извршено је планирање средстава за 2018. годину, у износу од 11.470.000 динара.

Кonto 552 – Трошкови премије осигурања

Кonto	Опис	Извршење за 2017. годину	План за 2018. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
552	Трошкови осигурања имовине и лица	231.973	305.000	131,48

Трошкови премије осигурања садрже трошкове по основу осигурања непокретности, опреме, осигурање од одговорности према трећим лицима (каска осигурање службених аутомобила), премије осигурања средстава у транспорту, путно осигурање лица приликом боравка на службеном путу у иностранству за време трајања сајмова и других манифестација, као и обавезно осигурање запослених од последица несрећног случаја и повреде на раду.

Планирани износ у 2018. години, умањен је у односу на 2017.годину, а након анализе извршења током текуће године.

Кonto 553 - Трошкови платног промета

Кonto	Опис	Извршење за 2017. годину	План за 2018. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
553	Трошкови платног промета	1.005.711	1.100.000	109,37

Трошкови платног промета садрже трошкове платног промета приликом плаћања обавеза у земљи и иностранству, трошкове банкарских услуга и остале трошкове платног промета.

Планирана средства за 2018. годину су на нивоу средстава 2017. године.

Кonto 554 – Трошкови чланарина у пословним удружењима и међународним асоцијацијама

Кonto	Опис	Извршење за 2017. годину	План за 2018. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
554	Чланарине у пословним удружењима и међународним асоцијацијама	5.653.053	5.200.000	100,83

Трошкови чланарина у пословним удружењима и међународним асоцијацијама планирају се у износу од 5.700.000 динара, имајући у виду да је ТОС чланица великог броја међународних удружења из области туризма и то: ICCA, DRV Nemačka, ANTOR Norveška, ANTOR Velika Britanija, ANTOR Švedska, ETC, RDA, Transromanica, NTA iz SAD, EDEN Asocijacija, Udruženje švedskih turističkih novinara i drugih.

Конто 555 – Трошкови пореза

Конто	Трошкови пореза	Извршење за 2017. годину	План за 2018. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
555	Трошкови пореза	2.368.002	23.643.000	998,44

Трошкови пореза планирају се за измирење обавеза по основу пореза на имовину, пореза на име финансирања запошљавања особа са инвалидитетом, пореза приликом регистрације службених аутомобила, локалне комуналне таксе, пореза по одбитку за ино услуге и осталих пореза.

Поред наведених пореза, у 2017. години, изменом члана 12. Закона о порезу на додату вредност, настала је обавеза ТОС-а да измири трошкове на име обрачуна и плаћања ПДВ-а по интерним рачунима, по основу којих нема могућност одбитка. То се пре свега односи на коришћење услуга извршених од стране ино доваљача као што су ПР услуге и услуге оглашавања у иностранству.

Конто 557- Трошкови од условљених донација

Конто	Опис	Извршење за 2017. годину	План за 2018. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
557	Трошкови од условљених донација	273.015	0,00	0,00

С обзиром да је Пројекат EDEN имао изузетне резултате и да постоји заинтересованост да се одржи континуитет овог пројекта, ТОС ће подржати локалне ТО, финалисте на претходна два конкурса, и радити на подизању капацитета за укључивање у ЕДЕН асоцијацију и анимацију потенцијалних учесника наредног конкурса.

Сви трошкови који настану у реализацији Пројекта ЕДЕН током 2018. године, евидентираће се на одговарајућим контима, сходно Закону о рачуноводству, те се из тог разлога на овој позицији не планирају средства за наредну годину.

Конто 559 – Остали нематеријални трошкови

Конто	Опис	Извршење за 2017. годину	План за 2018. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
559	Остали нематеријални трошкови	860.822	1.149.000	133,48

Остали нематеријални трошкови односе се на трошкове такса (за регистрацију службених аутомобила, судске и друге таксе), огласе за јавне набавке, претплате на службене листове и часописе, комуналне услуге и друге нематеријалне трошкове.

Средства за ове намене у 2018. години, планирана су у мањем износу у односу на 2017. годину.

15.6 Финансијски расходи

Конто 56 - Финансијски расходи

Конто	Опис	Извршење за 2017. годину	План за 2018. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
56	Финансијски расходи	13.079.153	505.000	3,86

Средства за 2018. годину планирана су у мањем обиму у односу на текућу годину, имајући у виду да су у 2017. години извршене две судске пресуде и то у корист физичког лица Милана Симића, и правног лица предузећа „ТИМИНГ“ доо Београд, у којима је тужени ТОС, обавезан да плати главни дуг, камату и судске трошкове, које су условиле обезбеђење већег износа средстава на овој позицији.

Како ТОС тренутно нема неизмирених обавеза према трећим лицима, то се на овој позицији планирају знатно мања средства у односу на текућу годину.

15.7 Остали расходи

Конто 57 – Остали расходи

Конто	Остали расходи	Извршење за 2017. годину	План за 2018. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
57	Остали расходи	15.520.223	250.000	1,61

На позицији 57- Остали расходи, планирано је смањење средстава у односу на 2017. годину, имајући у виду да ТОС нема планиране веће издатке по основу расхода који се финансирају на овој позицији и то: казне, пенали и накнаде штете трећим лицима, расходи по основу расходовања и продаје нематеријалне и материјалне имовине и остали непоменути расходи који обухватају трошкове спорова.

Извршење од преко 15 милиона динара у 2017. години, настало је доношењем правоснажних судских пресуда у корист физичког лица Милана Симића и правног лица предузећа „ТИМИНГ“ доо Београд, којима је тужени ТОС обавезан да плати главни дуг, камату и судске трошкове.

15.8 Ефекти промене рачуноводствене политике, исправке грешака ранијих периода и пренос расхода

Конто 59 – Ефекти промене рачуноводствене политике, исправке грешака ранијих периода и пренос расхода

Конто	Остали расходи	Извршење за 2017. годину	План за 2018. годину	Индекс
1	2	3	4	4/3
59	Ефекти промене рачуноводствене политике, исправке грешака ранијих периода и пренос расхода	16.748	100.000	597,09

Вршилац дужности председника Управног одбора
Др Ратка Вушуровић

7. Прилози

Прилог 1: Пројекција биланса успеха ТОС-а за 2018. годину –

у хиљадама динара

Рачун група рачуна	ПОЗИЦИЈА	АПО	2017	2018	индекс
1	2	3	4	5	5/4
	А. ПРИХОДИ И РАСХОДИ ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА				
60 до 65	I. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ	1001	453.626	503.480	110.99
60	1. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ РОБЕ, ПРОИЗВОДА И УСЛУГА	1002	4.190	7.000	167.06
630 и 631	2. ПРИХОДИ ОД ЧЛАНАРИНА	1003			
632 и 639	3. ПРИХОДИ ПО ПОСЕБНИМ ПРОПИСИМА ИЗ БУЏЕТА	1004			
64	IV ПРИХОДИ ОД ДОНАЦИЈА, ДОТАЦИЈА	1005	436.202	482.180	110.54
65	V ПРИХОДИ ОД НЕФИНАН. ИМОВИНЕ	1006	13.234	14.300	108.05
50 до 55,61	Б. ПОСЛОВНИ РАСХОДИ	1007	426.048	503.945	118.28
50	I. НАБАВНА ВРЕДНОСТ ПРОДАТЕ РОБЕ	1008	3.321	5.500	165.61
61	II. ПРИХОДИ ОД АКТИВИРАЊА РОБЕ	1009			
620	III. ПОВЕЋАЊЕ ВРЕДН. ЗАЛИХА НЕД.П	1010			
621	IV. СМАЊЕЊЕ ВРЕД. ЗАЛИХА НЕД.П.	1011			
51	V ТРОШКОВИ МАТЕРИЈЛА И ЕНЕРГИЈЕ	1012	3.332	4.110	123.35
52	VI ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ	1013	66.085	86.368	130.69
53	VII ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДНИХ УСЛУГА	1014	320.738	354.560	110,55
540	VIII ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ	1015	7.000	6.000	85.71
541	IX ТРОШКОВИ РЕЗЕРВИСАЊА	1016			
557	X ТРОШКОВИ ДОНАЦИЈА	1017			

55 осим 557	XI НЕМАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ	1018	25.572	47.407	185,39
	В. ПОСЛОВНИ ДОБИТАК	1019	27.578		
	О. ПОСЛОВНИ ГУБИТАК	1020		465	0.00
66	I .ПРИХОДИ ОД ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ	1021	737	700	94.98
660	1.Приходи од фин,имовине од мат.	1022			
661	2.ПРИХОДИ ОД КАМАТА	1023	102	100	98.04
662 и 663	3.ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	1024	635	600	94.49
664	4.Приходи од идвиденди	1025			
669	5.Остали прих.пд финансијске имовине	1026			
56	II ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ	1027	13.079	505	3.86
560	1.Фин.расходи.из односа са мат.п.лиц.	1028			
562	2.Расходи камта	1029	12.529	100	0.8
563,564,56 6	3.НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ	1030	550	405	73.64
569	4.ОСТАЛИ ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ	1031			
	III. ДОБИТАК ИЗ ФИНАНСИРАЊА	1032		195	-
	IV.ГУБИТАК ИЗ ФИНАНСИРАЊА	1033	12.342		-
683 и 685	V.ПРИХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА	1034			
583 и 585	VI.РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА	1035			
	VII ВИШАК ПРИХОДА НАД РАСХОДИМА	1036			
	VIII ВИШАК РАСХОДА НАД ПРИХОДИМА	1037			
67 и 68осим 683 и 685	IX.ОСТАЛИ ПРИХОДИ	1038	301	420	139.53
57 и 58 осим 583 и	X.ОСТАЛИ РАСХОДИ	1039	15.520	250	1.61

585					
	XI.ВИШАК ПРИХОДА НАД РАСХОДИМА ИЗ РЕД. ПОСЛ. ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА	1040	17		-
	XII.ВИШАК РАСХОДА НАД ПРИХ. ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛ. ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА	1041		100	-
69-59	XIII. ВИШАК ПРИХОДА НАД РАСХ. ЕФЕКТИ ПРОМЕНЕ РАЧУН. ПОЛИТИКА	1042		100	-
59-69	XIV.ВИШАК РАСХОДА НАД ПРИХОДИМА ЕФЕКТИ ПРОМЕНЕ РАЧУН.ПОЛИТИКА	1043	17		-
	Д.ВИШК ПРИХ.НАД РАСХ.ПРЕ ОПОРЕЗ.	1044			
	Ђ. ВИШК РАСХ.НАД ПРИХ.ПРЕ ОПОРЕЗ.	1045			
	Е. ПОРЕЗ НА РАЗЛ. ПРИХ. И РАСХОДА				
721	ПОРЕСКИ РАСХОД ПЕРИОДА	1046			
	НЕТО ВИШАК ПРИХ. НАД РАСХОДИМА	1047			
	НЕТО ВИШАК РАСХ. НАД ПРИХОДИМА	1048			

Група рачуна рачун	Биланс стања	аоп	2017	2018	индекси
1	2	3	4	5	5/4
	АКТИВА				
	А. СТАЛНА ИМОВИНА	0001	24.508	24.469	99.84
	I НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА	0002	11.952	11.830	98.98
2	II НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА , ОПРЕМА	0003	12.556	12.639	100.66
020.0 21 и део 029	1. Земљиште	0004			
022 и део 029	2. Грађевински објекти	0005			
023 и део 029	3. Постројења и опрема	0006	12.556	12.639	100.66
024 и део 029	4. Инвестиционе некретнине	0007			
02 осим	5. Остале некретнине, постројења и опрема	0008			
3	III БИОЛОШКА СРЕДСТВА	0009			
4	IV ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ	0010			
5	V ДУГОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА	0011			
	Б. ОБРТНА ИМОВИНА	0012	73.549	66.853	90.89
Класа 1	I ЗАЛИХЕ	0013	3.256	4.500	138.21
10	1. Залихе материјала	0014			
11 и 12	2.. Недовршена производња, недовршене услуге и готови производи	0015			
13	3. Роба	0016	1.055	1.700	161.14

15	4. Плаћени аванси за залихе и услуге	0017	2.201	2.800	127.21
20	II ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ПРОДАЈЕ	0018	5.633	4.530	80.42
22	III ДРУГА ПОТРАЖИВАЊА	0019	980	1.000	102.00
23	IV КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ	0020	339	100	29.50
24	V ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА	0021	35.480	19.500	54.96
27	VI ПОРЕЗ НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ	0022	62	23	37.09
28	VII АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	0023	27.799	37.200	133.82
	V. УКУПНА АКТИВА ПОСЛОВНА ИМОВИНА	0024	98.057	91.322	93.13
88	G. ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	0025	10.161	10.161	100.00
	ПАСИВА				
	A. УЛОЗИ	0401	32.201	32.201	100.00
30	I. УЛОЗИ СОПСТВЕНИ ИЗВОРИ ОСНИВАЧА И ДРУГИХ ЛИЦА	0402	32.201	32.201	100.00
34	II. НЕРАСПОРЕЂЕНИ ВИШАК ПРИХОДА НАД РАСХОДИМА	0403			
340	Нераспоређени вишак прихода над расходима ранијих година	0404			
341	Нераспоређени вишак прихода над расходима текуће године	0405			
35	III ВИШАК РАСХОДА НАД ПРИХОДИМА	0406			
350	1 Вишак расхода над приходима ранијих година	0407			
351	2 Вишак расхода над приходима текуће године	0408			
	B. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА И ОБАВЕЗЕ	0409	65.856	59.121	89.77
40	I ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА	0410			
41	II ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ	0411			
413 I	1. Дугорочни кредити	0412			

414					
41 осим	2. Остале дугорочне обавезе	0413			
42	III КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ	0414	301	380	126.24
43	IV ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА	0415	31.297	13.043	41.67
45 I 46	V ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ	0416	3.905	5.500	140.84
47	VI ОБАВЕЗЕ ЗА ПОРЕЗ НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ	0417	31	42	135.48
48	VII ОБАВЕЗЕ ЗА ПОРЕЗЕ „ДОПРИНОСЕ И ДРУГЕ ДАЖБИНЕ	0418	322	156	48.44
49	VIII ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	0419	30.000	40.000	133.33
	IX ВИШАК РАСХОДА НАД ПРИХОДИМА ИЗНАД ВИСИНЕ УЛОГА СОПСТВЕНИ ИЗВОРИ	0420			
	Г. УКУПНА ПАСИВА	0421	98.057	91.322	93.13
89	Д. ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	0422	10.161	10.161	100.00

